

SPECIAL

DOPISY ROVERŮM

*Mírko
1995*

OBČASNÍK
ROVERSKÝCH
KURSU LS

ROČNÍK 2
ČÍSLO 4

M. VOSÁTKA GRIZZLY

UŽ JE TO TADY!!!

CO?

NO PŘECE NOVÝ FONS SPECIÁL

Na rozdíl od klasického Fontu, který přináší nejrůznější informace, které se mohou při práci s R+R (a nejen s nimi) hodit a který vychází přibližně jednou za čtvrt roku, jsou speciály věnovány jednomu tématu. Dle tematických oblastí jsou barevně rozlišeny takto:

- žlutá - rovering a společnost
- červená - rovering
- zelená - rovering a příroda

Tituly zabývající se roveringem, vyšlé v českých zemích, by se daly spočítat na prstech jedné ruky. O to více nás těší, že můžeme přispět k tomu, aby se dalo počítat i na té druhé.

Máte před sebou již druhou knížku o roveringu od Mírko Vosátky, s názvem ne nepodobným té první, ale obsahem se o mnoho liší. Však je od sebe dělí bezmála 46 let. Spojovacím prvkem mezi oběma je asi forma dopisů, které však nyní nejsou adresovány jednotlivým osobám, ale všem, kteří chtějí číst a přemýšlet. Je to čtení spíše pro ty trochu starší, neboť se zde nemluví pouze o programu, ale najde se tu mnoho úvah o stavu společnosti, skautingu, přírody a lidí kolem nás. Což je ale věc, která neodmyslitelně k tomuto věku musí patřit.

Zdá se mi, že by se tyto "Dopisy roverům" mohli stát jakýmsi MOSTEM mezi starou a novou roverskou literaturou a věřím, že se tomu tak stane.

Díky patří Grizzlymu za jeho snahu "o nápravu věcí skautských" a schopnost vcítit se i pochopit dnešní rovery a rangers, věřte, že to není lehké.

Díky i Šamanovi za poskytnutí svých překrásných linorytů, které ukazují, že přemýšlet se nemusí jenom o slovu psaném.

A DÍKY všem, nejméně dvěma desítkám roverů a rangers, kteří prepisovali, korekturovali, tvořili...a bez jejichž pomoci by jsme to dohromady nikdy neposkládali.

Bobo

P.S.: Část těchto "Dopisů roverů" bylo otištěno v Kapitánské poště a posledních pět dopisů (36. - 40.) je s minimálními úpravami převzato z první knížečky "Rowerské dopisy".

Na začátku bylo slovo... v knize se tomu říká - úvod. Tyto dopisy roverům jsem napsal, jelikož mnoho lidí mne vyzývalo, abych vydal své Rowerské dopisy, které vyšly před padesáti léty.

Je to dlouhá doba v lidském věku, ale i v lidské společnosti. Dějiny byly po tuto dobu velmi pestré a hluboce zasáhly do morálních, společenských i ekonomické části lidstva.

Změnili se i mladí. Nejsou již tací, jací byli tehdá, když jsem vedl svůj roverský kmen "G" a získával neopakovatelné zkušenosti v práci s dospívající mládeží.

Dnes jsem se pokusil znovu pobesedovat na dálku s čtenáři mých Dopisů roverům a rangerkám, ale i těm, kteří se ještě neřadí mezi členy světového bratrstva skautů.

Několik dopisů jsem přece jen trochu upravil a zařadil mezi ty zcela nové. Zdá se mi, že mohou i přes tu vzdálenost padesáti let něco říci.

Debata, diskuse, to jsou prostředky domluvy a výměny myšlenek mezi lidmi. A té výměny myšlenek, snášenlivosti, pochopení druhých je dnes velmi potřeba.

Budu rád, když těchto pár dopisů zaujme čtenáře, mohou mi napsat i protichůdné názory, vyvracet je, dokazovat, že se mýlím. Rád je budu číst, jen když se někdo ozve, jelikož to budu vědět, že četl a přemýšlel a o to hlavně jde - přemýšlet, uvažovat, srovnávat názory druhého.

Udávám svou adresu, aby mi kdokoli mohl napsat svoje mínění ať je jakékoliv.

Tedy: *Mirko Vosátka*

Bor 20

Suchdol nad Lužnicí 378 06

Čtěte a pište!

Mirko Vosátka

Před padesáti lety jsem vydal první domácí příručku o roveringu pod názvem "Rowerské dopisy". Byly to zkušenosti z mého desetiletého vedení roverského kmene.

Dnes mi mnoho známých říká, abych vydal znovu ony Roverské dopisy. Ale já vím, že to nějak nejde. Uplynulých padesát let poznamenalo velmi celou naši společnost. Změnilo pojmy určitých morálních i materiálních hodnot. Změnilo mezilidské vztahy a vytvořilo prostředí, kam se staré vydání "Rowerských dopisů" nemůže hodit. Dnes stojí skauting u nás před jedním svým největším úkolem, a to je vychovat člověka normálního myšlení a chování. Odstranit veškerá poškození, způsobená jak nacistickou tak komunistickou diktaturou a dopadem jejich ideologií na morálku našeho národa.

Skauting jako takový je i ve světě, kam chceme směřovat, hodně změněný. I s tím se musíme po svém vyrovnat a přitom zůstat sami sebou, tak jak se to podařilo kdysi br. Svojsíkovi.

Nejdříve se však podívejme na to, co slovo ROVER a pro děvčata vybrané pojmenování RANGERS znamenají.

ROVER - podle velkých anglických slovníků znamená poutníka, tuláka na cestách, ale také silničního lapku nebo dokonce piráta.

RANGERS - pak nejdříve toho, kdo se pohybuje krajinou, potom jízdní hlídku a konečně i hlídku strážců hranic na Divokém západě, kde rangers vznikly z určité nouze. Na ochranu svých majetků vytvořili farmáři dobrovolné jízdní hlídky, které vzaly spravedlnost do vlastních rukou - nejdříve pověsily zkorumpované šerify a jejich pomocníky, potom likvidovaly všechny desperáty a zloděje převážně koní a dobytka. Jejich tvrdou a nebezpečnou práci nakonec ocenil státní department USA a většímu rangerských oddílů přijal do státní služby, jako řádnou jízdní pohraniční stráž. Domnívám se tedy, že pojmenování RANGERS je pro děvčata odrůstající junáckému věku a při tom stále zapálená pro skauting více jak sporné a neodůvodněné.

Překlad slova ROVER ve významu poutník je obsahově výstižné a pojmenování ROVERKA mi zní docela pěkně i po stránce jazykové.

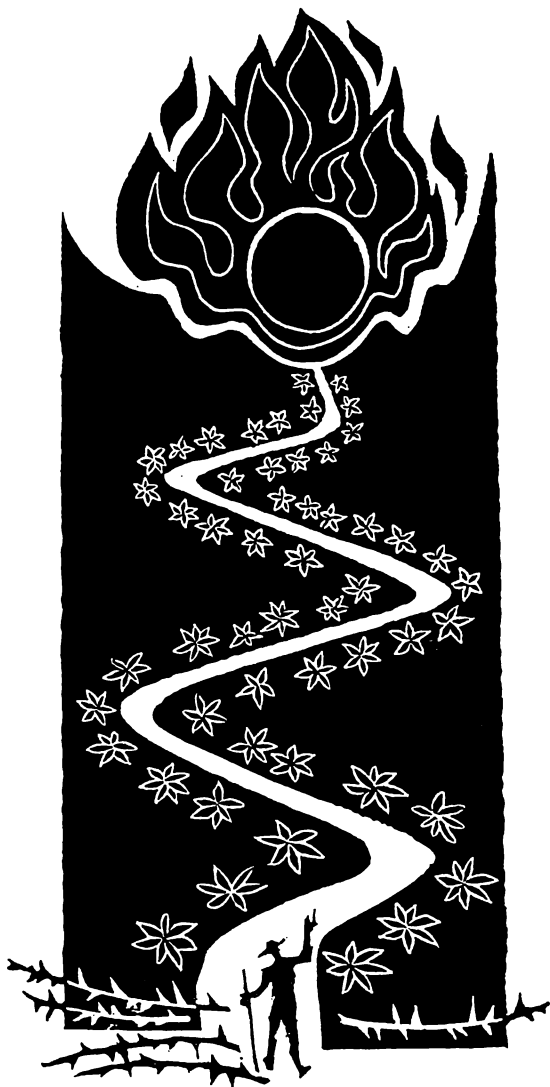
Baden-Powell kdysi nazval svoji příručku o roveringu výstižně "Rovering to success". Překladatel Jan Novák pro ni zvolil název "Na pouti za úspěchem", čímž použil překladu slova rover právě ve smyslu poutník. Já sám jsem volil překlad slova rower jako veslař a to z toho důvodu, že B.-P. vytyčuje jako vodící myšlenku své roverské příručky slova: SÁM ŘÍDÍ SVŮJ ČLUN, BUDOU-LI HO ŘÍDIT JINÍ, ZTROSKOTÁŠ, což i dokládá velice výstižnou kresbou v úvodu textu.

Rovering samotný nebyl B.-P. doveden až do konce. Dnes se pojetí toho, co původně zamýšlel B.-P. rozchází i v zahraničí. Jsem v kontaktu se zahraničními roverskými kmeny. Nikdy však nechci jen napodobovat, to ony dělají. Ano, jsou velkou inspirací. Je však třeba najít něco víc, co je vhodné pro českou povahu. Netvrdím to z přehnaného nacionalismu a patriotismu, ale z tvrdé zkušenosti. Kdyby Svojsík neupravil baden-powellův skauting na české poměry, nebyl by tento pak schopen přežít a neobnovoval se s takovou houževnatostí, jak se vždy obnovoval. Ve svojsíkově skautingu je zaklet český

duch, který mu dává neobyčejnou sílu v život. A to je třeba zachovat i dnes. Je nutno vytvořit ryze český roving a ne jen tupě napodobovat to, co se dělá v zahraničí. Nebude to jednoduché, ani lehké, ale je to proveditelné.

Ještě si připomeňme jedno, a to je roverské heslo, které vytyčil sám B.-P., a je jím prosté slovo SLUŽBA.

Zdůrazňuji je velkými písmeny, jelikož je toto slovo základem rovingu a tento základ má spoustu odnoží, o kterých si v dopisech postupně povíme.

Heslo SLUŽBA vybral B.-P. ve snaze dát rovingu základy té ušlechtilosti, kterou se vyznačovalo klasické rytířstvo. Dějepisec by vám řekl, že roku 1346 po skončení bitvy u Kresčaku procházel anglický následovník trůnu bojištěm a zastavil se u padlého českého krále Jana Lucemburského. Vytrhl mu z jeho helmice tři černá pštroší pera a převzal je do svého osobního znaku, současně i s heslem mrtvého krále ICH DIEN, což znamená v překladu z němčiny JÁ SLOUŽÍM. I zde v tomto hesle roverů nalezneme tedy kus české historie.

Heslo SLUŽBA musí nejdříve uplatňovat ve vlastním životě. Starořímský stoik Marcus Aurelius napsal obdivuhodné dílo "Ta eis heuton - Hovory k sobě samému". Jejich obsah vystihuje velmi trefně to, co se očekává od rovera v jeho občanském životě. Hovořit sám k sobě zní trochu podivně, někomu by se mohlo zdát, že navádím k samomluvě duševně chorých, ale zdaleka tomu není tak.

Léčit na duši by se měl ten, kdo takto smýšlel. Hovory samého se sebou je nutno brát jako neobyčejně důležitou složku lidského života. Dnešní člověk zapomíná na sebe samého, kromě svých materiálních potřeb - o ty dbá pečlivě. Najít cestu k sobě samému není tak lehké a málokdo se o to dnes pokouší. Rover by si tuto cestu měl vytyčit jako základní požadavek své roverské činnosti. Nalézt sama sebe, naučit se hovořit sám se sebou není vůbec žádnou duševní poruchou, ale hlubokou moudrostí. Nejlépe se hledá vlastní já při samotářských toulkách přírodou. Ona k tomu dává nepřímý podnět zejména citlivějším povahám. Slyšet svůj vnitřní hlas, vyžaduje velkou míru soustředění a to lze v přírodě docílit nejsnáze.

Přemýšlel jsi čtenáři, o tom, kdo vlastně jsi, jak co děláš, co vše je v tvé moci a jaký je Tvůj úkol zde na Zemi? Dovolím si tvrdit, že asi sotva a většina z vás bude považovat mé otázky za hloupost. Přitom je tomu naopak, mají velkou závažnost. Pokuste se ve vhodné chvíli - třeba večer před usnutím přinutit sama sebe k přemýšlení o sobě. Lehněte si pohodlně, vyžejte z hlavy všechny myšlenky. Uklidněte ten zmatek obrazů, který se ve vás po prožitém dni odvíjí a zapíná se právě zavřením očních víček před spaním a pak si dejte následující konkrétní otázky. Co jsem dnes udělal dobře, jak jsem mluvil, jednal, choval se, plnil si své povinnosti. Nejde jen o to, uvědomit si, zda jsi v zaměstnání splnil všechny své pracovní úkoly, ale především jde o to, zda jsi jednal podle svého svědomí, jak jsi se choval vůči lidem. Jaké jsi projevil schopnosti při promýšlení své pracovní náplně. Pomalu pak v sobě začneš objevovat své nadání na určitou věc či v určitém směru, ale také to, k čemu se nehodíš, své mimořádné a třeba zatím nevyužité schopnosti nebo svoji přehnanou snahu po něčem, co nakonec vlastně ani nechceš, zda se hloupě nepodřizuješ vlivu okolí, kamarádů, známých jen proto, aby jsi s nimi třeba udržel kulhavý krok, jak to činí mnozí jiní.

Sloužím - především sobě samému tím, že si v sobě proberu celý den. Den svého života a vyvodím z toho pro sebe důsledky. Třeba se rozhodnu, že se budu učit to a to, abych prohloubil své znalosti, s tím umožnil své uplatnění, v sobě objevené nové schopnosti. Jednat s lidmi je umění. Buď schopen jim naslouchat, snaž se pochopit jejich

myšlenky. Nečiň rychlé závěry. Uvědomuj si, jak mluvíš ty, jaké dáváš tónové zabarvení svému hlasu, jaké volíš slova, jak se při své řeči tváříš - tím vším působíš na svůj protějšek a ovlivňuješ výsledek vzájemného rozhovoru či jednání. Mnozí si při dnešním živějším rytmu života toto vůbec neuvědomují a pak se jen diví, že nemají z jednání příznivější výsledky.

Je nutno naučit se hovoru k sobě samému, být schopen věcně kritizovat své chování a jednání, umět zvážit, zda můj partner pochopil mé myšlenky, jak vnímal zvuk mého hlasu, význam mých slov, zda je bral stejně jako já, zda můj výraz v něm nebudil obavy, strach, odpor ze mne. Poznání všeho toho je pro Tvůj další život důležité - nabýváš v sobě životní moudrosti. Demokratický vývoj v naší společnosti Ti poskytuje prostor stát se plným člověkem, ne loutkou v bezejmenném davu bývalého režimu. A o to vše jde. K tomu musíš hledat cestu sám v sobě. B. - P. vždy říkal, že skaut je kousek kvásku a rover ve svém věku tím spíše. Pro Tvůj budoucí běh života se poznatky o sobě samém stanou velmi cennou pomůckou.

Námět pro tebe:

Najdi si buď večer nebo ráno čas pouze pro sebe. Prober si uplynulý den, vypracuj si plán na den příští. Můžeš si i heslovitě napsat, co si vytyčuješ, a pak při dalším hovoru sama se sebou si znovu vše vyhodnoť.

Může se stát, že si s něčím nebudeš vědět rady. Pak si polož otázku, jak dál a třeba i nech věcem volný průběh. Buď Ti vnitřní hlas napoví hned, jak jednat nebo přijde odpověď nečekaně ve chvíli, kdy celý Tvůj problém vyzrál a sám nabídne rozuzlení. Pokud jsi si vědom svého tíživého a nevyjasněného problému, jsi schopen snadněji řešit i jeho spontánní řešení.

Z počátku se Ti bude zdát tento úkol obtížný, ale uvidíš, že po čase bude pro Tebe krásnou chvilkou, kdy budeš jen Ty a Tvé druhé Já. Budeš sám sebou. Budeš hovořit k sobě. Nalezneš v sobě velmi bezpečný přístav v chvílích krušných a moudrého rádce v složitých životních situacích.

Neztrácej tedy vůli pokračovat a vydrž začátek své roverské cesty.

V minulém dopise jsem psal o SLUŽBĚ sobě samému. Dnes bych chtěl v tom pokračovat a sice poznáváním odkud jsem přišel. Ne, nebudeme duchařit, ale je dokázáno pracemi genetiků, antropologů, biologů a psychologů, že okolí - ať je to příroda, společnost, běh dějin - to vše se zakódovává do podivných částic nazvané geny. Známe geny biologické, ale musí být i jisté geny psychologické, které vytvářejí to, čemu se říká charakter člověka, formují jeho vlohy, schopnosti a náklonosti.

Svému otci jsem tajně říkal "rodinný stopař". Byl totiž zamilován do rodného kraje a znal celé jeho dějiny. Znal i lidi v něm žijící. Sledoval náš rod, až pokud byly písemné prameny doloženy. A mohu říci, že to byly velmi zajímavé poznatky o našich předcích, o nichž nejstarší záznamy našel v Liber Libertinorum - tedy Knihách svobodníků, patřících pod přímou pravomoc krále a nikoli šlechtice. Co vše se dalo najít v těchto starých záznamech, pak v Berních knihách, Urbářích, matrikách a tomu podobných! Bylo to zajímavé stopování a vůbec se nedivím, jak tomu propadl. Mne tón také nakazil.

Ono rodina, to je velmi pestré a zajímavé společenstvo. Z rodin se skládá národ a rodiny tvoříme my.

Nebudu se zde šfít o všech podrobnostech mého rodu, ale když pozoruji děti svého rodu, tak se pomalu odhalují záhady jejich povah, sklonů, zájmů. Kovář, hostinský, svobodný sedlák, medicus, apatykár, voják ze Španěl, potomek Habánů či z rodiny benátských patriciů - ti všichni a mnoho dalších zanechali své stopy ve mně i mých předcích. Ono "podivení, že mám takové a takové vlohy", jak soudí lidé v mém okolí, se sebezpoznaním postupně odhaluje.

Proto rover, který plní náplň hesla SLUŽBA k sobě samému, by se měl také trochu zahloubat nad svými předky. Našel by tam jistě velice mnoho i nečekaných zajímavostí.

Znám jednoho váženého docenta, který zjistil, že jeden jeho předek byl stat údajně jako lapka a jedna prabába upálená jako čarodějnice. Jiný zase našel, že byl synem "nemanželského lože" jistého mocného šlechtice.

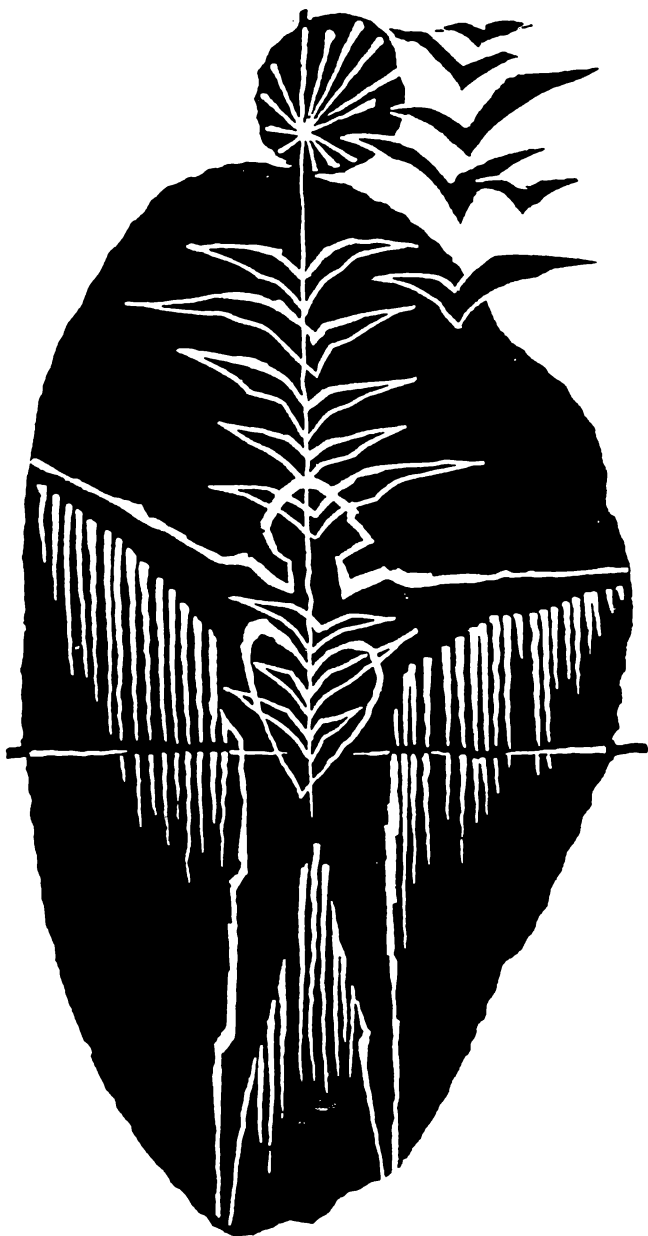
Tak, jak jsou zajímavé dějiny míst, obcí, měst, země, jsou neméně zajímavé i dějiny lidských rodů. A chceme-li rozumět sobě, je třeba mít alespoň trochu vědomosti o tom, kdo byl před námi. Stále platí ono dnes trochu otřepané "historia magistra vitea" a platí to o dějinách svého rodu. Ne z hlediska šlechtického, majetkového, ale genetického. Toto hledání, promýšlení, co je v nás z našich předků, je také kus pouti za úspěchem našeho života.

Námět pro tebe:

Najděte co možná nejvíce materiálů o své rodině, vysvědčení, potvrzení, třeba i legitimace např. sportovních klubů, třeba se vám podaří nalézt i soukromý deník, konskripční lístky o bydlišti, pracovní smlouvy, vojenské nebo vandrovní knížky, potvrzení o důchodu - zkrátka HLEDEJTE A STOPUJTE!

Máte-li v rodině staré pamětníky, požádejte je o vyprávění z jejich mládí, studií. Ptejte se jich co chtěli dělat, co nemohli dělat, na jejich koníčky.

Jedna nalezená stopa vede k další a jeden poznatek k dalšímu - tak jako korálek ke korálku navlékejte své poznání KDO JSEM A ODKUD PŘÍCHÁZÍM A PROČ JSEM TAKOVÝ jaký jsem.

Jsem si vědom toho, že to, co požaduji po dnešním roverovi, nebude vyhovovat mnohým z dnešních "hurá roverů", ale jdu ve smyslu zakladatele skautingu i myšlenky roveringu B.- P..

I v dnešním dopise se chci zabývat třetí SLUŽBOU sobě samému.

Na pouti za úspěchem se v Evropě totiž požaduje mimo bystrost, pracovitost a jiné potřebné vlastnosti pro rozmanitá povolání především ZNALOST. Znat a vědět je to nejdůležitější!

Komenský říkával: "Uč se synku moudrým býti!" Bylo to také často napsáno nad vchodem starých škol, těch tak zvaných obecných.

Moudrý býti, znamená mnoho vědění a rozmyšletí o tom.

Koukat na televizi a chroupat při tom brambůrky, hulákat a dělat si s fotbalovými fanoušky starosti, zda naše Kotěhůlky získají bod v lize - to pro naši cestu do Evropy nestačí.

Je dnes mezi námi mnoho mladých lidí, kteří by chtěli vše rychle a co s nejmenší námahou i myšlením. Ono je to pohodlné a "myšlení bolí", jak často slyším. Ano, souhlasím - bolí. Ale každý trénink zpočátku bolí! Po běhání i po chůzi nebo plavání má člověk tělo jako polámané. Ale když vytrvá a je důsledný, pak vše jde lépe a lépe. Znáš to ze svých toulek po vlastech českých i zemích za jejich hranicí - vždy druhý, třetí den byl kritický, než si tělo zvyklo na pochodové tempo a ramena otačila pod tíhou torny. Ale pak to najednou zmizelo a pochodovalo se o sto šest, že kilometry jen mizely za mnou.

Tak je to i s učením. Zejména se to týká jazyků. Dnes se stále více a více ozývá, že mladí neumí říci jinak, než vole-vole.

Znalost řečí otevírá široké možnosti, jak přijít k informacím, které nejsou napsané v rodné řeči. Z dřívějšíka známe: "Kolik řečí znáš, tolikrát jsi člověkem!" A opravdu je v tom kus lidské moudrosti. Dnes, kdy máme hranice otevřené na všechny strany, jsou cesty k případným dosud nám neznámým přátelům zataraseny naší neznalostí cizích řečí. Z řady z nich je pro nás asi nejdůležitější němčina, neboť tato je jazykem našich nejbližších západních sousedů. Pak je to angličtina, která je nejvíce používaným jazykem ve světě vědy a techniky. Znalost dalších řečí je věcí nadání každého z nás. Jsou lidé, kteří se učí rychle, ale jsou také "snaživci", kterým to jde pomalu, hůř i hůř. I zde se projevuje naše rozdílnost.

Putujte za vzděláním a poznáním. To je vlastně náplní třetí SLUŽBY a snažte se jít po správné stezce!

Náměty pro tebe:

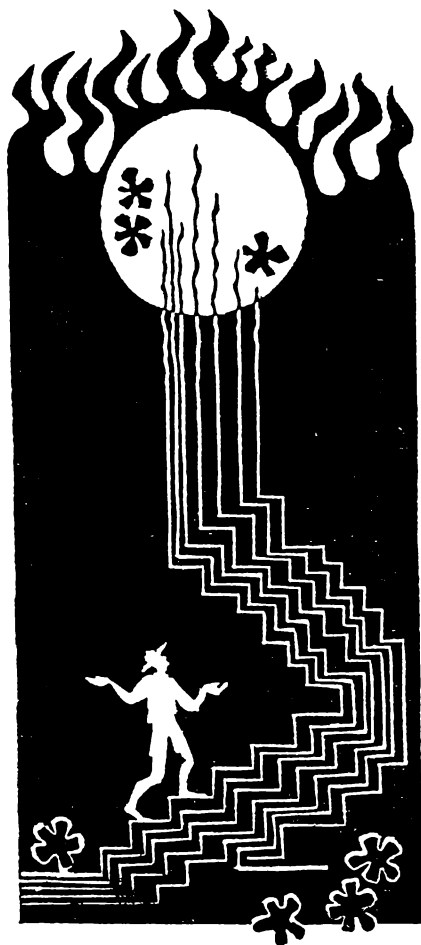
Najdi v místě svého bydliště Veřejnou knihovnu, opatři si legitimaci a pravidelně ji navštěvuj, abys poznal, co vše skýtá. Žiješ-li ve velkém městě, zjisti, zda v něm není nějaká odborná knihovna, třeba i regionální. I některá muzea mají své knihovny. KNIHOVNA - to je studánka, v níž najdeš pomocníky pro plnění třetího obsahu hesla SLUŽBA.

Zapiš se do některého jazykového kursu a zakousni se pořádně do učení, abys měl co nejdříve dobré výsledky.

Najdi si bratra (sestru) skauta (skautku) ze země s kterým (kterou) jsi schopen se dohovorit a navaž s ním (ní) spojení.

Své teoretické znalosti vyzkoušej při přímém styku s novým známým. Buď ho pozvi na náš tábor nebo se vydej za ním. Slyšet řeč v zemi, kde je živá a slyšet mluvit domorodce, je zcela něco jiného, než poslouchat magnetofonový pásek nebo gramodesku či učitele ve škole. Skutečná živá řeč obsahuje vše. To nenalezneš v sebelepší učebnici a ani se nedozvíš od učitele.

Tož STOPUJTE jak se co řekne...anglicky,německy,francouzsky...

V mém jednom předešlém dopise jsem psal, že příroda je nejlepší prostředí pro přemýšlení. Dnes bych k tomu dodal, že je to místo, kde se nejlépe uvažuje o tom, co se dnes žongléřsky označuje za vyšší dimenzi, vyšší princip, PRAVDU a LÁSKU psáno s velkými písmeny. Dříve se tomu prostě říkalo Bůh. To je boží dílo, boží příroda a bylo to každému jasno, co se tím myslí. Ano, každý si však představoval pod pojmem Bůh něco jiného. Dogmatický příslušník církve to, co dogma učilo, prostý člověk to, co cítil. Připomenul bych zde slova Baden-Powela z jeho knihy "Na pouti za úspěchem", kde v kapitole "Nevěra" praví: "Naproti tomu poznal jsem mezi zálesáky více než jednoho přísně věřícího člověka, kterému v dětství nedostalo se vůbec náboženské výchovy a který poznal Boha z jeho děl a z jeho zázraků ve světě..." Zamyslete se nad dalšími řádky, které popisují událost, jak se skutečně stala. Jedné zimy jel jsem na lyžích do mé chaty v alpském podhůří. Sněhu prašanu bylo dost, ale byl pokrytý ledovou korou, která praskala pod vahou mých kročejů, rozřezávána hranami lyží. Vyšel jsem z lesní cesty na světlinu ozářenou sluncem. Zůstal jsem překvapen stát. V mrazu minus dvacet stupňů tu rozkvetla čemeřice v plné kráse. Listy vysoustruhované, jako ze slonoviny a sloupek žlutých pestíků byl obalen kožíškem jemných jehlic jinovatky. Kousek dál prodíral se otvorem v ledu další kvítek, ještě stočený v pupen a třetí počal nesměle rozevírat svou bělostnou korunu. Poklekl jsem vedle květu a prstem opatrně stíral kožíšek jiní z lístků rostliny. Byly tu dva symboly mocného života a ledové smrti. Kdo je postavil vedle sebe? Podruhé jsem sjížděl z Prešenovy chaty na Vavasorovu chatu po úbočí Stolu na Karvňákách. Nahoře byla mlha, zima, těžký sněh. Níž sněh rozbředlý s lysinami uválené, loňské uschlé trávy s porosty bílých nebo fialových krokusů. Sejmul jsem lyže, nechtěl jsem poškodit tuto krásu rozloženou kolem mne. Ještě níže byly zelené listy s poupaty divokých narcisek, pak bylo pásmo, kde rozkvetly do své osobité krásy a ještě níž kvetly již ovocné stromy. Sněh zmizel a nový život se hlásil modrými jezírky z květů hořce jarního podél cesty, kudy jsem sestupoval do údolí. To jsou takové zážitky, které přinutí člověka rozvažovat a promýšlet kdo, co, proč tomu tak je. Člověk se obírá tím, co se označuje za víru. Věří něčemu. Jsou však lidé, kteří neuvažují a pohodlně přijímají dané dogma církve, plní ho do puntíku se vši okázalou pokorou a přitom ve svém nitru jsou pyšní, jak jsou dokonalí věřící, často vystavovaní okolí na odiv dokonalého věřícího.

Jsme v době, kdy se vracíme do Evropy. Máme za sebou historické státnicko - politické bohatství a také starou křesťanskou tradici. Když je českému člověku zle, jde k soše svatého Václava. Jde k víře, ke křesťanským prvkům, proto se mi zdá neupřímné volit různé pojmy pro to, co se odjakživa označovalo prostým slovem Bůh, boží. Nedávno jsem odpočíval pod větvemi mého "stanového smrku". Je to mohutný smrk s větvemi až k zemi, pod kterými je pohodlné místo pro táborové zařízení poutníka. Díval jsem se otvory mezi větvíčkami, jak se venku šerí a uvnitř "stanu" stmívá. Pak se počaly rozkládat cáry mlh. Skoro to vypadalo pohádkově, jako by se tam klady rusalky. Seděl jsem opřen o mohutný kmen stromu. Nebyl jsem sám, byl tu se mnou strom, tvorboží jako jsem já, či houba před větvemi, trs vlohyně a borůvčí. Ano strom, vlohyně, střevlík pyžmový co tu

právě leze, celé rašeliniště - to jsou osobnosti. Ne lidské, ale osobnosti světů botaniky, zoologie, geologie, všeho co tvoří to okolí kolem nás. Je podivné jak lidé používají slovo přírodní, přirozená, dle přírody, jako v přírodě, stále je kořen příroda. Dnes hledáme duchovní dimenzi, která patří roveringu, jako patří do skautingu a vlastně celému lidskému životu. Kolikrát jsem na svých toulkách seděl u ohňů s pastevcí vysoko v horách, pustých skalních pláních Prokletije, či na břehu moře. Byli to prostí lidé bez škol, ale co bylo krásného v jejich úvahách a myšlenkách často těžce a nejasně vyslovovaných. Oni poznali, co je Bůh, jako ten zálesák, o kterém píše Baden - Powell. My ho musíme vrátit do našeho života, jako ho měli naši předkové. Jak krásně zněla stará formule doplňující slova slibu: "K tomu mi dopomáhej Bůh", tato slova byla zapojena i do skautského slibu.

Pomozte na této stezce mladým lidem, kteří nemají vysokoškolskou erudici ani slovník a výrazovou obratnost. Musíme jim dát něco, co je jim pochopitelné, srozumitelné a proto přijatelné.

V dopise tři jsem psal o rodině. Dnes bych rád řekl několik slov o další společenské jednotce, se kterou člověk přichází stále do styku. Jsou to naši známí, přátelé, spolupracovníci i ti, kteří pojednou získávají blízké místo jako manželka, manžel, tchán, tchýně a další nově vzeší příbuzní, ale i přátelé, ke kterým mne poutá něco více než ke známému sousedovi na chodbě kde bydlím. Jsou to však lidé, kterým bych měl věnovat svou pozornost jací jsou a jaký je skutečný vztah mezi námi. Ten má širokou škálu možností.

Pro vedoucího roverského kmene je pak umění poznávat lidi jedním ze základních bodů jeho práce.

Pamatuji se na příhodu z dob studií mé dcery. Tehdy měla dobrou "kamarádku" Hanku. Bystré, veselé děvče, jak se zdálo. Když k nám přišla, byla výřečná a dovedla vykládat, zejména o Tomíkovi. Když jsem se ptal, kdo že to je, no kamoš z diskotéky. Budiž, když se ti líbí, tvoje věc, myslel jsem si. Po čase však Hanka ztichla a byla nezvykle vážná. Ptal jsem se dcery na příčinu. Prý je v jiném stavu. Když Hanka přišla, ptal jsem se ji, jak se vlastně Tomík jmenuje a kde bydlí a co je. Prý neví, byl ale kápo party. Ona o něm nic nevěděla. Teď se Tomík i parta z disko vytratila a děvče neví kam. A to je pak původ rozmanitým neshodám v manželství, ukvapeným svatbám i rozvodům. Letná známost, letmo se mi zalíbí a nic více. Kdyby takto pracoval roverský vedoucí, sklídil by po čase velké rozčarování a dočkal se, že se mu kmen rozpadne.

Lidi je nutno znát, ne ověřovat jako kriminalista vše, co se o něm dá zjistit, ale zvážit jeho chování vůči mně, ostatním v kolektivu, poznat jeho zájmy, názory, postoje k práci, politice, víře, společenským i ekologickým problémům. Ne každý je nám pak na sto procent dobrý. A to je také správné. Vybíráme si dobře, aby náš vzájemný vztah byl účelný, berme to v kmeni, krásný ve vztahu dvou lidí, v manželství to platí nejvíce. Jsou lidé, kteří ustupují do pozadí a pojednou v kritické situaci je to chlap na svém místě a naopak velkohubí tlachalové se ukáží jako ubohé, zbabělé baby. Jsou to někdy velká překvapení, ale pro rovera by neměla být. Ten své známé poznává šíře, důkladněji, buduje si kolem sebe skupinu lidí, kterým plně důvěřuje, ví jak reagují v té či oné situaci, co mají rádi, kde jsou citliví, kde je jejich slabina, v čem jsou silní a schopní. Je to pak směs zajímavých lidí, často zdánlivě protichůdných, ale všichni mají snahu o pochopení, porozumění druhého, pak ke konfliktu nedojde. Je tu totiž vybudována úroveň vyšší mezilidské kultury vztahů a zájmů, které v celku dávají kladný a dobrý postoj, navzájem mezi sebou, členů tvořící tuto společenskou jednotku i ve vztahu v širší veřejnosti.

Když si vzpomenu na příklad Tomíka a Hanky, tak si připomínám slova Baden-Powella z jeho "Na pouti za úspěchem", kapitola "Ženy", kde píše o pojmu, který dnes u mnohých vzbudí posměšek, to slovo zní rytířskost, ale zamyslete se nad jeho slovy:

"Muž bez rytířskosti není mužem. Muž, který je rytířský a má úctu k ženě, nikdy se nesníží k jednání zvířecímu a nedopustí také, aby se žena ve spolku s ním ničila, ztrácejíc úctu sama před sebou i úctu jiných. Na něm je, aby vedl - a to správně, nikoli, aby se dal svádět na scestí..."

Lidství spočívá na rodině tvořené mužem a ženou jako základní buňky lidské společnosti. Podívejte se kolem sebe, kolik těch manželství je "lidských". Pojem možná nezvyklý, ale zamyslete se nad ním. Moje žena mi před lety napsala:

"Já Tě miluji. Ne šleně, protože to je obvykle láska, ze které člověk po čase vystřízliví, ale tak klidně, hluboce, lidsky, tak že to přetrvá a zůstane na celý život, že to nemůže s časem odplavat, ale jenom se prohlubovat, nabývat na síle, mohutnět. Jako řeka, která začíná malým pramínkem a postupně slíí, mohutní až končí v moři věčnosti. Taková je moje láska, naše láska..."

A společný život mi ukázal, že to nebyla planá slova, ale hluboká životní pravda a moudrost léty stále více uskutečňovaná.

Námět pro tebe:

Pokus se roztřídit své známé podle těchto stupňů:

vyhovuje...proč, poznej si co tě na něm přitahuje, líbí, dělá sympatického, nevyhovuje...popiš podobně jako u předcházejícího, odporný...vyznač vše co tě na něm dráždí, je to nepřijemné.

A po roce si vezmi tyto kartičky a škrtej, přepisuj nové poznatky, vztahy, budeš překvapen změn, které se ti objeví.

To dělej každý rok.

Máš-li roverský kmen, pak si po měsíci prohlížej kartičky svých členů a doplňuj vše, co jsi na nich poznal, dostaneš dobrý přehled. Ale pozor. Tento seznam je jen pro tebe a nikdy ho nepoužívej veřejně, či dokonce se chlubit, že ho máš a někomu vyhrožovat, že povíš o něm, co na něho víš. To je konec roverství, kamarádství a vzájemných vztahů.

Žijeme ve vzrušené době podobné kvasu nového vína.

Jak tak pozorují lidi kolem sebe, zejména z řad skautských, pak je to snaha upatnit svoji osobnost, dostat vysokou funkci. Že je přitom plno neskautské závisti, podezřívání, někdy i divadelních gest, to mne neudivuje, stačí se blíže podívat na takového člověka a brzo je jasno o co mu jde.

Ti, co nejméně pochopili skauting, zejména svojskům - český skauting, ti nejvíce dělají apoštoly novátorství, který podle nich spočívá v tom, že budeme bezmyšlenkovitě a otrocky napodobovat co se děje na Západě. Zapomíná se přitom, že tam byl vývoj společnosti v posledních čtyřiceti letech jiný než u nás a nejsou tam takové škody ekonomické, morální a společensko - politické. Tito apoštolové mají totiž jednu neblahou vlastnost - malost.

Na Hod Boží velikonoční vyslovil farář Václav Malý tento posměch: *"Hříchem je nejen pýcha v níž člověk sám sebe přeceňuje, nýbrž i podceňování sebe sama."*

Stojíme na dějinném rozdělu našeho státního i společenského života. Vznikl opět stát Země koruny české - Česká republika, vznikl opět Český Junák a je proto na místě obnovit i takový skauting, který by byl hodným dědicem Svojsíkova českého skautingu, který měl morální i technickou hodnotu po celém světě.

"Skauting je hnutí vysloveně národní a skauting český při veškerém absorbování prvků organizace světové je čistě náš, je typicky český."

To jsou slova A. B. Svojsíka a platí dnes jako před léty, kdy byla vyslovena.

Český skauting, má-li přežít, je nucen nasát do sebe vše to dobré, co měl český skauting, co mu dalo sílu přežít persekuci nacistů i komunistů.

Mladí dnes tápou. Vidí málo vzorného kolem sebe. Hledají sebe sama a nevědí kudy kam. Pak dochází k nekritickému obdivu zahraničí, pohrdání všeho, co dýše nacistvím.

Na všech stranách se objevuje malost, příslápnuté dušičky ochotné sloužit kde komu. Přitom, kdo se jen trochu začel do knih o české historii, o osobách, které český národ dal lidstvu, pak by musel být hrdý na to, že je Čechem. Havlíček po zkušenostech z Polska, Rus-Ruska, řekl jednou jadrně: "Jsem Čech, ne Slovan," to platilo všem těm rusofistům a jiným ohnutým hřbetům před cizinou, převážně Ruskem.

Dnešní mladí, zejména roveři by si měli uvědomit, že je nutno bezpodmínečně: naučit se důkladně myslet, naučit se zodpovědnosti v práci i chování, v mezilidských vztazích, naučit se pracovat, aby opět platilo ono pořekadlo "zlaté české ruce". V cizině je oceňují, oceňují i jak se říká "fištrón a filipa" našich lidí. To je národní bohatství a ne malost, ohnuté hřbety, patolizalství.

Ukázat, že jsme tu, že jsme se vrátili do Evropy, kde Země koruny české hrály důležitou roli a že jsme připraveni udělat kus poctivé práce, jak na poli duševním, tak i ručním - i když by ji třeba dělaly stroje. Ale náš mozek by dal pokyn, jak mají pracovat.

Je nutno si uvědomit, že je nutné se oprosit od malosti a bezvýznamnosti a uvědomit si, že i jediný člověk, je-li vyzbrojen fakty, může pohnout společností.

Nakonec slova B.-P.: "Nezapomínejte, že vy jste vy! Máte žít svůj život a chcete-li dospět k úspěchu, chcete-li být šťastní, jste jen vy, kteří musíte sami získávat pro sebe. Nikdo jiný to nemůže učinit za vás..."

Co je to český skauting ? Tuto otázku mi položil jeden rover na nedávné besedě o roverské práci. Otázka zcela na místě. Pokusím se o to, nějak pochopitelně, ji vysvětlit.

Je to v podstatě Baden-Powelův názor, že každý stát, společnost, kde se skauting zavádí má si tento skauting přizpůsobit mentalitě, vlohám, charakterovým znakům dotyčného národa. A. B. Svojsík si velmi pečlivě přečetl skautskou bibli "Scouting for boys" napsaný a před napsáním prakticky vyzkoušený výchovný systém, známý pak po celém světě, jako skauting. Svojsík tedy přečetl, promyslel, poradil se se skupinou ve které byly osobnosti ze světa vědy, přihlédl k tehdejší situaci v otázce náboženství, státního postavení českých zemí v rakouském císařství a vztahu k vlasteneckému cítění národa. V době kdy u nás Svojsík uváděl skauting do života, všemocná katolická církev ovlivňovala panovačně veškerý společenský život a byla pevným sloupem mocnářství a zejména vládnoucího rodu Habsburků. Bylo sice státním náboženstvím, ale to vykazovaly jen úřední matriky. České země byly tehdy jako království začleněno v rakouském soustátí a pociťovaly velmi tvrdou ruku germanizačních snah a záměrů vyhladit pocit národního vědomí a nahradit ho pojmem oddaného poddaného jeho Apoštolské Císařské Výsosti císaři a králi s celou řadou titulů. Češi byli však tvrdé palice, znali své dějiny a vzdorovali tomu tlaku. Zbýval vztah k rodné zemi, k vlasti a ten byl hluboký a procítěný. Z toho vzešel slib, kde se podle anglického neslibovala věrnost Bohu, králi, ale pouze rodné zemi...milovati vlast svou.

Tím byla jedna stránka českého rodícího se skautingu. Druhá byla jeho demokratičnost. Zastřešení lidmi kultury, to jest učiteli a profesory obou stupňů. To mělo své výhody, že většina vedoucích měla své pedagogické vzdělání a zkušenosti v práci s mládeží. Náš skauting nebyl utvářen plukovníky, generály jak tomu bylo jinde. Místo šavle a polnice, stál v čele učitel. Zde Svojsík uskutečnil myšlenku Komenského - vzdělanec je solí společnosti - neomezený voják či zbraní řinčící rytíř.

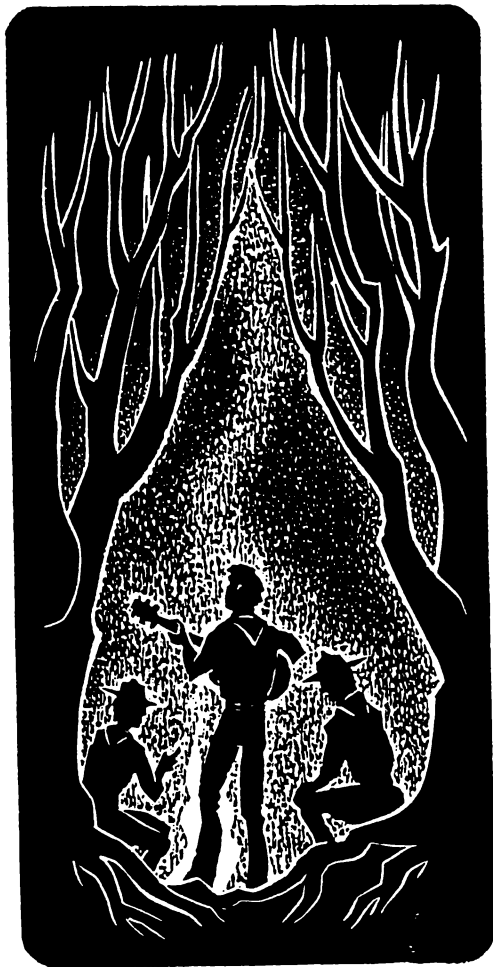
Pak tu byla možnost využití oněch kdysi "zlatých rukou" našich lidí. Jejich koutnictví jak co opravit, udělat, zlepšit. Čeští skauti mají světové prvenství ve způsobu stavby táborů. To nebyly postaveny mohutné vojenské stany, ale vznikly stany s podsadami. Dřevěné podsady rozmanitých způsobů stavby dokazovaly jak naši skauti dovedli vytvořit estetický, útulný a praktický domov. Pak celý běh života v táboře trvající dříve měsíc i více, tak, že mládež prožila skutečně skautský život v plné šíři.

Měl jsem možnost pracovat v cizině, ale nikde jsem něco takového jako český skautský tábor neviděl. Tam nebylo spojení s přírodou, jak tomu bylo u nás.

Kdybychom vzali v potaz body skautského desatera, našli bychom tam také nejednu českou zajímavost. Nejvýstižnější to je však v šestém bodě. Baden-Powel krátce napsal: "Skaut je přítelem zvířat". Svojsík jakoby jasnovědecky formuloval znění tohoto bodu: "Skaut je ochránce přírody a cenných výtvorů lidských". To předvídal o skoro celé století, co bude potřeba. Nebo to byla odezva veršů z naší hymny "Kde domov můj"?

Je zajímavé, že Svojsík dovedl sloučit do Svazu Junáků Skautů a Skautek ČSR skoro na dvacet skautských odnoží, které se vytvořily z hlediska národnostního, náboženského či stranicko-politického. I to je zvláštnost českého skautingu, uvnitř rozdrobeného pole

rozmanitých zájmů, navenek zcelených v jeden svaz, jednu reprezentaci našich skautů ze všech koutů tehdejší Československé republiky. Když sledujeme vývoj skautingu, jinde tyto prvky tak harmonicky sladěné nenajdeme, a v tom byla a je síla českého - svojského skautingu. Přecházel jak dobu nacismu, tak komunismu a třikrát povstal znova k životu i když vždy za těžších podmínek a nyní za nejhorších pro nedostatek kvalitních a obětavých vedoucích, kteří jsou si plně vědomi, že skauting je výchova hrou, jak učil Komenský, ale vyžaduje tvrdou práci těch, kteří vychovávají. I v tom je kus umění a sebedávání.

Na skalce kryté vrstvou sněhu jsem zpozoroval hrdě vztyčená bělostná políčka poupat sněženek. Vykukovaly ze sněhu, ale nový je zakryl úplně. Věděl jsme však, že jaro je tu, první harcovníci jsou připraveni k výjezdu a ten nastal, když sluníčko roztálo sníh a sněženky rozevřely své zvonky a začaly zvonit "haleluja", jaro je tady. Pak se v chuchvalcích loňské trávy objevily takřka přes noc žlutá sluníčka talovínu, dokonce i jeden až k zemi přikrčený krokus se troufal ukázat svým oranžovým květem. Vřesovec počal ono woodcasterské "modré nebe nad tebou". Je to pěkný pozdrav a není bez zajímavosti, co v této souvislosti říká Baden-Powell, ve své rozsáhlé stati o roveringu:

"Roveři jsou bratrstvo života pod širým nebem a služby."

To je fundament podle B.-P., co se týče roveringu-poutnictví.

K tomu se pojí čtyři základní kameny stavby roveringu:

- 1) charakter a inteligence
- 2) zručnost a obratnost v práci
- 3) tělesné a duševní zdraví a síla
- 4) služba jiným a občanství

Poutník - rover je pěkné slovo v hlubokém významu, jen zlí lidé vyštourali, že má ještě hanlivý význam - silniční lapka. Inu zlým se vše hodí, co může poškodit dobrou myšlenku a záměr.

Putování pro mladé lidi, jak to učí Baden-Powell, není věc jím vynalezena. Již dávno před ním to užívali řemeslníci. Tam tovaryš po složené zkoušce dostal "Wanderbuch", neboli vandrovní knížku a vydal se do světa poznat co je tam nového. Navštěvoval různá města, mistry a pracoval u nich. Mistr před odchodem tovaryše zapsal do vandrovní knížky, jak se choval, co dělal a stvrdil to svým podpisem.

Taková vandrovní knížka dovede svými stránkami vyprávět velmi zajímavé věci. A to mělo svůj účel, rozšířit obzor odborných znalostí, poznat svět, jiné lidi, rozšířit svůj myšlenkový a názorový obzor. To dnes po čtyřicetiletém normalizačním popírání možků mladí velmi potřebují.

Putovat, poznávat, učit se, sbírat nápady, dojmy, zkušenosti. Ne je pak tupě napodobovat, ale promyslet a přizpůsobit domácím poměrům, aby mohly dobře posloužit. Vandrovní knížky byly také dokladem výběru. Dobří tovaryši zůstaly často v cizině u vynikajícího mistra a stávali se mnohokrát jeho následovníky. Za mlada jsem se také mnoho toulal, ne jako tovaryš s vandrovní knížkou, ale jako poutník rover. Poznal jsem mnoho lidí nejrozmanitějších prací a znalostí.

Vzpomínám si na jedno putování z Prahy k moři. Večer jsem přešel Vltavu ve Frymburku a šel dál po silnici směrem k hranici. Cestou jsem narazil na čtvercový statek uprostřed lesa. Vešel jsem dovnitř a ptal se, zda bych mohl koupit mléko a kousek másla. Hospodyně zavolala muže. Přišel chlap jako hora s mohutným plnovousem. Prohlídl si mne a něco zachrochtal, vzal mne za rameno a vedl do světnice. Tam seděli dcera a dva synové, jakoby tatškovi vypadli z oka včetně mohutných vousů. Hospodyně přinesla mísu a dala nám všem večeri. Rozpředl se hovor, pro mne zpočátku trochu těžký, ona němčina ze školy a z lesa je

rozmanitá, ale domluvili jsme se. Ptal jsem se co soudí Němci o Hitlerovi. Starý si utřel vousy, podíval se na mne a řekl jadrné "Ká mi Arsich leken!". Pak vykládal, že jeho rod žije na tomto gruntě víc jak tři staletí a že vždy byli dřevorubci, jsou z lesa, patří lesu, jako les patří jim. Tady jsou doma a co říká pan Hitler je nezajímá.

Ano mnohokrát jsem slyšel od prostých lidí jedno:

Chci žít v míru a své práci, jinak ať si politici kouzlí co chtějí. Žít v míru, porozumění a shodě Němec, Čech, Čiž i Dalmatinec, Albánec i Ital. Ať je to katolík, mohamedán, žid, hlavně když je dobrý člověk. A to je velká moudrost lidstva, o kterou však marně usiluje, jen občas se objeví jako skutečná vzácnost. I to je úkol mladých lidí najít společnou řeč porozumění, pochopení a soužití jednoho s druhým.

"Teď je na tobě jako na jednohlavci, aby ses naučil sám pro sebe věcem, které posilní tvou povahu, pomohou ti k úspěchu v životě a učiní z tebe muže..."

To jsou slova Baden-Powella k roverům.

Klade důraz na vlastní vůli, snahu i provedení předsevzatého záměru. Je správná zásada nenechat se násilně poučovat, ale dobrovolně se učit, třeba od jiných.

To značí ne tupě "poslušně" čekat na to, co mi bude přikázáno, co mám dělat, ale sám si vytyčit směr mé práce. Promyslet a pak s pevnou vůlí se dát do práce, často zpočátku velmi těžké a náročné. Je velkou duševní ubohostí chlubit se tím, že jsem se naučil v práci "prima ulejet", všechno nějak "já na bráchu, ty na bráchu" a podobné výchovné perličky destruktivního komunismu.

Pokuste se zamyslet nad záměrem jehož jiskřička ve vás vzplanula na základě toho, že jste slyšeli, viděli, četli o něčem co vás zaujalo. Pak by byl asi tento postup, kterým by měl rover postupovat:

1) Důkladně zvážit záměr toho, co jsem si vzal za úkol. Zvážit všechna pro a proti, promyslet, jak jednat v té, či oné situaci. Při tomto promyšlení se nám objeví spousta nových nápadů, doplňků, "zlepšováků". Je na nás, jak je nakonec vybereme, seřadíme a zařadíme do programu.

2) Jedná-li se třeba jen o nedělní, či víkendový týden, pak si uvědomme, že tím již neměníme své životní prostředí a způsob běžného života a vlastně máme něco, čemu se dříve říkalo "sváteční neděle". Jak je to dnes již zapomenutý pojem volného času, kdy můžeme vybočit z každodenní jednotvárnosti a vyběhnout do pracovního a životního způsobu běhu dnů v týdnu.

3) Pokud možno naučte se putovat pěšky, na kole, či lodi. veřejné dopravní prostředky užívejte jen na hranici městské aglomerace a pak hurá pěšky. Rover je poutník a ne povaleč v autu.

4) Snaž se, aby se podnik zdařil. To záleží také na schopnosti vnímat krásu okolí, třeba nepatrného květu v příkopě silnice, či pohledu na krajinu. Slyšet zpěv tekoucí vody, vyprávění mohutného stromu a nehybné skály.

5) Někteří se snaží získat nového přítele, či zajímavého známého. Nesmí se to stát "sportem", každý nemůže být přítelem jen proto, že jste poseděli u stolu v restauraci, či na stanici autobusu při návratu domů. Lidé jsou zajímaví, ale nemohou být všichni přátelé, na to je třeba hlubší poznání a sblížení v dalších setkáních.

6) Jít pěšky neznamená "polykat kilometry", sbírat razítka a honit se podle časových propočtů. Poutník jde normálním krokem a sleduje vše, co se kolem děje. On putuje krajem, dovede se třeba zastavit na pěkném výhledu do kraje a nelituje třeba dlouhý čas, který tu stráví díváním a vnímáním kraje ležícím před ním. Jindy je to lesní zákoutí příjemné svým tichem, zvláštní vůní hlíny, rostlin a stromů, nebo naslouchání koncertu vodního čírku tekoucího přes kameny, oblázky, prodírající se mezi většími kameny. Je toho hodně co poutník by měl vidět.

Často slyším, že pro roverský program, jako zajímavý doplněk, by bylo trampování. Podívejme se nejdříve na pojem tramp. Jedni ujišťují, že toto označení pro určitý druh toulavých lidí vymyslel Jack London ve své knize "Cesta", jiní, že je to slovo, které užíval věčný tulák a světoběžník Matěj Kuděj, který ho uvádí ve své knize "Mezi dvěma oceány". Sám měl přezdívku "Toulavá bota".

Český tramping je svérázné hnutí typické pro českou povahu i prostor omezený hranicemi několika států.

Také tramping, jako woodcraft a Junák, stojí na křižovatce s otázkou, jak moudře dál.

Tramských skupin vidím v přírodě jižních Čech dostatek, zejména na konci týdne, za to žalostně málo skauty a woodcraftery.

Osobně mám u trampů řadu velmi poctivých kamarádů v nejlepší smyslu.

Slova mezi trampy, kteří jsou chlapy slova i skutku, žádní žvanilové ani ochlastové, jak se žel často vidí u pseudotrampů.

Rovering svým programem toulání přírodou, podnikání výzkumných i sportovních cest, jako horolezeckých, vysokohorských a vodního putování, se někdy blíží tramskému. Zde dochází k jistým styčným bodům s trampingem. Dochází zde i k souladu v odporu mladých proti "organizačnímu sešněrování" a "diktatuře" nadřízených, jak často slyším z jejich úst při posezení u táboráku.

Tramingu se nemusíme bát, ani ho nebudeme sledovat v jeho "pivní podobě", užívající přírodu jen jako šikovnou kulisu pro krytí činnosti - popíjet a kecat.

Trampové mi promínou tato otevřená slova, ale slyšel jsem s nimi souhlas z úst těch, kteří pamatují ještě starý, zpěvný, kulturní a sportovní život v osadách.

Činovníci na našem ústředí nemusí mít strach, že naši roveři založí osady a vytratí se z jejich organizační pravomoci.

Pokud znám ty, kteří se snaží jít po baden - powellovské roverské stezce, pak s ní nesejdou pro sklenici piva, či "bafnutí čvaňhákem". Ale ono staré tramské toulání, peotický přístup k přírodě, který inspiroval slavné písničkáře z tramských řad, může jen obohatit roverskou činnost a trochu je provést po kapitolách Víno - Koně a Ženy, které má Baden-Powell ve své bibli roveringu "Na pouti za úspěchem".

"Drsní muži z Yukonu" vždy lákali romantickou mysl mladých a mezi trampy se najde řada těch, kteří poznali, co je zač být "drsným mužem Yukonu" a mohou předat své zkušenosti dál.

Rover se má také stát drsným mužem, tak jim nebraňme, aby se jimi stali v našich mírnějších podmínkách. Vždyť romantika nahradí řadu skutečných nedostatků.

Otázka koedukace, o ní se toho napsalo a namluvilo velice mnoho. Má to svá pro i proti, nebezpečná úskalí i výborné výsledky.

Nedávno jsem četl příručku pro roverský kmen, jak pracovat. Byla ze Švýcarska a zajímavé na tom bylo, že střídavě jednu kapitolu psal rover a druhou rangerka náležící k témuž kmeni, přičemž děvčata mají svoji organizační jednotku, družinu ve kmeni.

Jak samy uvádí, odpovídá to jejich společenskému zřízení a morálním zvyklostem. Francouzi opět praktikují monosexuální kmeny, zároveň však podporují, že buď dívčí nebo chlapecký kmen připraví podnik, kterého se zúčastní oba kmeny a vytvoří tak zajímavou společenskou událost.

Děvčata mají jiné náhledy na život, sexuální problémy, program často značně odlišný od chlapců. Je tu však velmi závažný úkol práce obou vedoucích kmenů.

To, že někde odmítají tak zvaní roveři provádět "rovering" bez přítomnosti děvčat, je pouze dokladem o nepochopení základní myšlenky roveringu - výchovy člověka, výchovy sama sebe.

Ze zkušenosti vím, že tací "superroveři" vidí ve svém okolí děvčata jen proto, aby mohli ukazovat, jak jsou šikovní, co umí, krátce lidově řečeno "se vytahovat", ale to nemá nic společného s roveringem.

Ano, přítomnost děvčat v chlapeckém kolektivu působí často jako vzpruha, ale mnohokrát soužití v jednom kmeni vede nakonec k soutěživosti, vedoucí až k nenávisti, když se o jedno děvče snaží dva, či děvče jedno se snaží odloučit chlapce druhému děvčeti.

Jistě, soužití obou skupin by bylo možné, kdyby všichni měli za sebou "službu sobě", dovedli uvažovat, chápali, co to značí skutečně milovat, to je být ochoten dát část sebe druhému a ne jen podléhat chvilkovým vášním, zájmům o toho či onoho.

Součinnost děvčat a chlapců je možná a má výborné výsledky. Poznal jsem to ve svém kmeni Micro, kde však členové nevěděli, že jsou tajní roveři a žijí ve svém kolektivu podle roverských zásad. Oni si vytvořili svůj svět, svůj kolektiv, kde každý, ať byl rozdílné povahy od druhého, byl ochoten dát, pochopit, porozumět a snažit se vytvořit takové kolektivní prostředí, které je pak přijatelné pro všechny a v takovém kolektivu je jim dobře. To je ideální stav, podaří se však velmi, velmi málo, ale pak stojí za to. Vyžaduje to, abych tak řekl, vyžralé lidi.

Každý kmen je zajímavé individuum, často velmi složité, ale tím zajímavější.

O to se mohou postarat obě skupiny, ale mohou také, třeba již dobře postavené monosexuální kmeny, spojením dokonale zničit a rozehnat. Je nutno takové rozhodnutí, co se týče koedukace, velmi pečlivě zvážit a je zajímavé, že často mají rozumnější názory děvčata než všichni ti "Hurá roveři".

Slyšel jsem názor, že není třeba "zázračných" nebo také "učených" dětí. Je otázka o jaké děti se jedná. Zda o ony, které se pyšní v útlém věku neobyčejným nadáním pro hudební reprodukci či počty a podobně, nebo o děti, které se snaží poznat co nejvíce toho, co bylo dosud "tabu", zejména co se týká kultury.

Poutník putuje po stezce poznání a měl by tak putovat celý život. To značí, že je nutno stále se učit, poznávat. Některým se dokonce mění toto putování za poznáním ve vášeň.

Kdo v mládí pozná kruh lidí o které se může opřít, pozná, co je to, čemu se říká kamarádství, cítí, že je tu někdo nebo nějací, kteří jsou ochotni podat pomocnou ruku, pak získá jistotu a pocit určité bezpečnosti v dnešním ne právě vynikajícím způsobu života a mezilidských vztazích.

Rovering je putování. To je pěkné staročeské označení člověka jdoucího stále vpřed, po cestách dosud neznámých. Poutník i po stezkách toho, co označujeme slovem kultura s celým jeho širokým rozpětím. Jsme národ, který prožívá od nešťastné bitvy na Bílé hoře stínání hlav nejlepších lidí z národa. To co hájili Habsburgové, pokračovalo oba totalitní systémy pod kterými jsme žili skoro padesát let, ale ani před tím nám nebylo lépe.

Dnes tu stojí český člověk v houfu, který nemá hlavu, myslím tím školené politiky, jako třeba řada evropských států, nemá průmyslníky, odborníky na řadu lidských činností.

Je proto na místě vychovávat ony zázračné, či učené děti, ze kterých by snad pomalu vyrůstalo to, čemu se říká hlava národa. To není jen osamělý jedinec, ale celá skupina vázaná na sebe různými pouty společenského života.

Je potřeba mladým připomenout slavná i smutná období našich dějin, života národa. Naučit se z toho brát poučení, sflu i výstrahu. Nemůžeme stále ohýbat hřbet a servilně se uklánět před každým cizincem, který chce u nás rozdávat své rozumy a bohužel v poslední době díky takovým "ohnihřbetům" ztrácí národ to, o co léta bojoval a platil krví i životy svých nejlepších.

Po čtyřicet let nám bylo vtlačováno do hlavy, že nejsme nic, jen kolečko v internacionálním proletariátu. Rovering má za úkol vychovávat v první řadě člověka a tu je nutno, aby tento věděl vše, co bylo a proč to tak bylo. Je nutno mu narovnat hřbet a odebrat berličky, o které se v domnění, že je mrzák, opírá.

Není to lehký úkol, ale vyžaduje si naplnění toho co tvrdí, že skauting je nádherná dřina.

Nedávno při vzpomínání co jsme dělali, nebo se pokoušeli dělat, narazil jsem na pojem "Toulavé boty".

Toulavé boty byly akce kvasi roverského kmene neurčitého počtu členů a volné volby programu. Tak by asi zněla jakási definice. Ve skutečnosti to byla skupina lidí, která si řekla, že se pokusí sama obstarat program pro volnou chvíli a to program nepolitický, za to kulturně bohatý.

První akce, podotýkám, že navrhovatel programu byl nucen sám zajistit vše, co se týká místa, předmětu, odborného výkladu, spoju dopravními prostředky, času, tedy ne právě málo.

Tedy první akce "Toulavé boty" byla návštěva Zemského archivu v Praze. Pracovnice tohoto ústavu, která akci připravila, byla osoba s fundovanými vědomostmi o pokladech uložených v celkem nenápadné budově Zemského archivu.

V poutavé přednášce, co vše ústav přechovává, nám umožnila mít v rukou a dívat se na Zemské desky, různé listiny s rozmanitými pečeti rozdílnými jak z hmoty, ze které byly vyhotoveny, tak barvou i tvarem, což nám patřičně vysvětlila všechny rozdíly. Nezapomenu na chvíli, kdy jsem v ruce držel Zlatou bulu sicilskou, či listoval v jednom svazku Zemských desek.

Hostitelka odborně a přitom poutavě vykládala, a poklady s listinami putovaly z ruky do ruky.

Druhé putování Toulavých bot bylo za kouzly přírody na svahu kopce zvaného Boreč, nedaleko Lovosic. Byl mráz minus dvacet a to právě byla chvíle pro vychutnání kouzla přírody. Ze svahu Borče se na několika místech valila oblaka bílé páry. Teplý vzduch unikající z nitra hory se na mrazu srážel a křoviny kolem otvorů, z nich ucházel vlhký a teplý vzduch byly obaleny jinovatkou a oblaky páry. V malých jeskyňkách bylo teplo plus šestnáct stupňů, kvetla hluchavka nachová, běhal pavouk a nějaký brouk, zelenaly se kapradí, trávy a ještě nějaké rostlinky. Božili jsme se po kolena v sypkém sněhu, ale námaha stála na vrcholu kouřící hory za to.

Třetí putování Toulavých bot bylo za ředitelkou Městského muzea hlavního města Prahy, včetně nahlédnutí do tajemných depositářů.

Také toto byl nevšední kulturní zážitek odhalující taje dějin Prahy.

Pro čtvrtý sraz členů "Toulavých bot" se stala Morava a to Blansko se svým zajímavým krasovým prostředím.

Žel to byl také poslední sraz.

Někdo nepochopil, že mladí lidé se zajímají o kulturu, přírodu a hlavně nejsou organisováni v žádném útvaru, který je možno dobře hlídat a dozírat co dělá.

To bylo spontánní, bez registrace a vědomí, kdo vše je člen. Zvali se známí, a ti opět zvali známé. Kdo přišel, kdo zameškal byla jeho škoda.

Pokus o ilegální rovering se rozběhl, skončil, jak se předpokládalo. Mladí však dostali podnět a pokud je mi známo leckteří "členové" Toulavých bot se pak toulali dál, ale opatrně, v malých skupinách.

Říká se, že muži jsou kluci až do jejich smrti. Sám jsem byl svědkem, jak staří pánové dovedli divoce cvrknat kuličky a hádat se o to, zda to bylo cvrknuto podle pravidel, nebo šikovně "šoupnutí" nelegálně. Také sběratelství je výsadou chlapů.

Ono to má svou romantiku a kouzlo, to, co mužští potřebují. Sbírat ! Sbírá se ledacos, od známek, nálepek ze škatulek od sirek, po obaly čokolád, sýrů, pivní tácky, žiletky a ještě moc a moc věcí.

Znám hutníka, který má vynikající sbírku řádů a vyznamenání, co ještě víc, dovede o nich zasvěceně mluvit. Ono právě to sbírání je půvabné tím, že člověka nutí učit se, dovědět se o sbíraném předmětu co nejvíce. Obohacuje tak své vědomosti, často do vynikajících znalostí. V tom je také cena sběratelství. Je to zábavné učení.

Je pravda, že důkladné sbírání vyžaduje čas, peníze, vytrvalost, šikovnost a píli. Dobře uspořádaná sbírka je pak cenný kulturní doklad o jisté profesi, či společenské hodnotě.

Jsou sběratelé starých tisků, či knih jednoho autora, grafických listů. Já jsem sbíral známky jednoho státu pouze pro jejich vynikající grafické provedení. Znám i sběratele map a turistických průvodců a jízdních řádů. Co vše se dá pak z takové sbírky vytěžit třeba pro vycházku, putování celé skupiny.

Každý zvědavý si najde nějakého koníčka, svůj sběratelský obor a začne se v něm "specializovat". Znám i celé skupiny, které sbírají poznatky o minulých kulturách a vytváří si takové prostředí, které tato kultura potřebovala. Třeba období praobyvatel naší vlasti, jak provádí oddíl Neolit. Jsou však i tací jako Brdská pivní kavalerie, což je nutno vidět, a pak je možno diskutovat. V jádru by se každý mladý člověk měl zaměřit "na něco". Je-li jich v roverské skupině více, vzniká zajímavé a bohaté prostředí pro rozmanitou práci.

Někde jsem četl pěkný slovní výraz "mluvící ruka".

Ruce bývalých řemeslníků byli mluvící ruka. Vždyť každý mistr, který měl rád svou práci, dával do každého výrobku, zhotoveného jeho rukama, kus sebe, mluví to z jeho díla.

To nebyla anonymní pásová, strojová výroba. To byl kus člověka, co přešlo do díla.

Podívejte se, třeba na klenbu kostela, mezikruží gotických oken, vykládaný barokový nábytek, výšivka na blaťácké plně. Všude je cítit "člověčina", kousek toho, kdo to tesal, řezal, vyšíval.

Dnešní doba se odcizuje, zbavuje všech osobností a vnucuje anonymitu. Člověk mizí, ustupuje kamsi do pozadí a to není dobré. Dříve se říkalo, že řemeslo má zlaté dno.

Dnes mnoho řemesel zašlo pro neuváženou feminizaci a "pěči", aby nějaký mistr někoho nevykořisťoval. Některá řemesla vyžadovala lásku a vytrvalost než se zvládly všechny finesy.

Jednou jsem pozoroval starého kováře, odborníka na brnění, jak vykovával starou helmici. Seděl jsem hodiny nedaleko kovářiny a sledoval celý výrobní postup s tou nespočetnou řadou rozmanitých kladiv a kladívek, které používal.

Při toulkách Šumavou jsem s mojí skupinou došel z večera na Kašperský hrad. Seděli jsme čtyři hodiny a dívali se, jak dva osmdesátiletí stařečkové, mistři tesaři, opracovávali knený na trámy pro další patro v druhé věži. V první již byla obnovena všechna patra včetně schodišť, podlah, zábradlí bez jediného železného šroubu či hřebíku. Jen "fasování" a dřevěné kolíky. Při tom tesařská šíročina v ruce řemeslníka změnila drsný trám v hladoučké dřevo bez třísky. Kastelánka mi říkala, že se všichni modlí, aby dědové vydrželi, než práci dokončí, není v kraji jiný, kdo to umí.

Kováři, truhláři, tesaři a další vytvářeli díla, která přetrvala staletí a přitom neztratila jejich "tvář" a "mluvící ruku". Netroufám si říci, kdo z vás by se vydal na stezku poutníka, řemeslníka, umělce, abych nebyl pro mladé směšný.

Ale zamyslete se trochu nad tím.

Při "gruntování" se občas něco najde. Mně se podařilo najít starou krabici, kde byly uloženy zápisníky. Bylo jich čtyřicetpět. Každý zápisník, jeden rok života.

Do zápisníku jsem si poznamenával co mám udělat, co se událo zajímavého. Kdy jsem viděl prvního motýla, kdy mi syn řekl prvně táto, kdy jsem byl tam a tam. Krátce taková zkratka jednoho roku života. I seznam členů oddílu, co vše je nutno připravit na tábor, se vešlo do takovéhoho zápisníku. Vešlo se to do kapsy kabátu. Dnes se nabízí složité managementské zápisníky často doplňovány i počítačem. Majitel takového zápisníku se moří hodiny než vyplní všechny okýnka a pak se stane, že se zamotá do sítě příkazů co kterou minutu udělat a život uteče pro samé časové limity. Člověk se stane otrokem příkazů a přestává být člověk. Management anglicky znamená ovládání, vedení, ale francouzi mají slovo podobně znějícím ménagerie, což je zvěřinec. Mně připadá při prohlížení těch moderních zápisníků, že se člověk dostává do zvěřince příkaz, tak, že mu nezbyde čas na život. Co ví počítač o tom, že nade mnou plují zajímavě tvarované mraky, rozkvetla se mi pivoňka na záhoně a ropucha mi lezla mezi kameny na skalce. Co počítač ví o žabím koncertě, zpěvu kosa za časného rána a chvalo zpěvu na slunce zpívané skřivánkém vznášejícím se nad polem.

Lidé si nařikají, že si nic nepomatuji. Není divu zaprodali se moderním metodám, které spoutávají člověka jen pro to, aby plnil co zakódoval dojem vynalezené techniky.

Technika je zajímavý vynález člověka. Měla mu sloužit, ale dnes člověk je nucen se ji podřizovat. Stal se z homo sapiens homo faber.

Mám dál svůj usmolený zápisníček, ale mám v něm všechno co je můj život. Včera jsem si psal, že jsem našel žábu v rybníčku. Viděl hlemýžď se pomalu sunout po mechovém polštářku mezi rojovnký.

Jsem starý kacíř a mám raději pohled na namodralé Novohradské hory, naslouchat večernímu žaímu koncertu, povídat pohádku vnoučkovi než celý management, který se dnes tak nesmyslně a tupě propaguje. Naši předkové měli jen prostý "selský rozum", ale vybudovali Škodovku v Plzni, Tatra v Kopřivnici, Baťovy závody ve Zlíně. Uměli myslet, měli paměť a uvážlivý lidský rozum. A to potřebujeme dnes opět a stokrát více než tomu bylo třeba dříve.

Lidé jsou všelijak zvědaví a jeden takový se mne zeptal s kolika zajímavými lidmi jsem se setkal.

Myslím, že jich bylo hodně.

O mém setkání s A. B. Svojsíkem, s Jaroslavem Novákem Brařkou jsem psal obšírně jinde.

Ale nesměl bych zapomenout na básníka Josefa Šimánka, ideologa skautingu. Jeho knihy Skauting a Old skauting by řekly mnoho i dnešním moderním čtenářům. Frank Elster, svérázný muž a jeho kniha "O uzlech", na volných listech. Vynikající příručka.

Brařkova kniha "Skauská srdce" mne přivedla v roce 1920 do řad jeho oddílu slavné pětky. Člověk nemůže zapomenout na rázovitého mlynáře Kulíka, dárce Měsíčního údolí českému skautingu. Nebo starý Chod Jestřáb, jinak Karel Kulhánek a župan západočeské župy. Velen Fanderlíka, který se nečekaně objevil na LŠ či táboře s batohem na zádech. Poseděl, popovídal, ale vše viděl a opět nenápadně odešel. O vtipném Hubertu Martinu řediteli mezinárodní skautské kanceláře jsem psal ve svém spisku o A. B. Svojsíkovi. Jeho nástupce Wilson, zvaný Belge již byl docela jiný typ člověka. A co teprve A.V. Frič, svérázná osobnost. Světový odborník na kaktusy a etnograf jihoamerických Indiánů. Když se dal do vyprávění, to by člověk naslouchal celý den. Vrás byl uzavřenější osobnost a méně sdílný, ale také vynikající vypravěč. To je pouze hrst vzpomínek, z nichž každá by byla povídka sama pro sebe.

Každý člověk ve svém životě potkává řadu lidí, kteří svým slovem, myšlenkami dovedou zasáhnout do našeho života.

Naučte si dělat poznámky z hovorů, které jste s takovou osobou vedli, poznamenejte si jeho názor, myšlenku, snad ji nepochopíte, když vám ji řekl, ale až po letech vám dojde její plný význam a hloubka.

Někdy stačí několik slov, aby ve vás vzbudily celou vzpomínku jak to tehdy bylo, kdo všechno byl přítomen, co se mluvilo. A film nevědomky zachycen v mozku se počiná rozvíjet k vašemu překvapení i radosti, že to nezapadlo kamsi do neznáma.

Lidské stezky se křižují a není dobře na ně zcela zapomínat.

Psal jsem jednou písemnou práci na téma kultura národa, její důkazy.

Nevím co mne napadlo, že jsem se rozepsal o hřbitovech a hrobech osob, které se označují jako "buditelé národa".

Napsal jsem, že jsem byl velmi překvapen, když jsem navštívil jeden známý hřbitov nedaleko Lublaně, kde odpočívala řada národních slovanských buditelů, ale jejich hroby byly v zoufalém stavu, zarostlé kopřivami, křovím, někdy skoro zmizelé.

Byl z toho náramný kravál. Náš třídní, takto i klerikální poslanec, mi hrozil trojkou z mravů a nevím co ještě.

Zastal se mne však ředitel gymnázia i inspektor a věc se urovnala, jen ředitel mi poradil, abych byl opatrný co řeknu i když mám pravdu.

A tak mne napadá, že dnes by se také našlo asi mnoho hrobů významných lidí, třeba jen místního krajového významu, které jsou opuštěné zanedbané, nebylo by špatné se o ně postarat. To značí nejdříve vůbec zjistit, kde ten hrob je, kdo to byl, co vše udělal a pak hrob upravit co možná do patřičné podoby.

Napsat si všechny zjištěné údaje a udělat mapku umístění hrobů na tom, kterém hřbitově.

Bylo by to zajímavé putování do neznámého kraje.

Při putování krajem se narazí i na opuštěné židovské hřbitovy. Jednou jsme narazili na židovský hřbitov u Nové Včelnice, tehdy se ještě jmenoval obec Nový Etynek.

Byly tu staré kameny mizející v křoví a býlí. Vysekali a vyčistili jsme prostor mezi kameny. Hřbitov dostal docela jinou tvář a jakoby promluvil. Při odchodu jsme položili na každý pomník kamínek.

Neuměli jsme číst hebrejské nápisy, ale měli jsme pocit, že nám děkují za lidský přístup k památkům minulých časů a lidských osudů.

Putování je zajímavá, příjemná a zdravá činnost.

Ne polykat kilometry a honit se krajem jako splašený jezdec.

Jan Neruda ve svém fejetonu "My jsme cestovali přece jen pěkněji" z roku 1888 píše: "My cestovali, abych tak řekl "hloub". Dojmy neměli tak rychle, a to je dobře, zvláště pro mladou duši. Kde se člověku líbilo, tam se pozdržel, natáhl a díval. Obraz kraje, ať lidí měl času dost ponořit až na dno duše..."

Ano, toulat se, to je putování. Třeba hodinu sedět a dívat do kraje, poslouchat jak bublá potok, šumí les, vlní se pole, ze kterého se zvedají bílá mračna pilu, když, jak se říká, obilí "vymetá".

Ono nerudovské "A vy bratři kamarádi,
můj pingl mi pakuje..."

má v sobě své kouzlo i pražské češtiny.

Ono nestačí se jen dívat z pohledu člověka "z výšky", ale také "ze žabí perspektivy". Toto se dělá takto. Lehněte si na zem, přiložte tvář k zemi a dívejte se třeba na písčitou stezku. Kamínky se promění v balvany, trsy trav v mohutné agave, stébla sítin v bambusový háj a objevují s další překvapení z "minisvěta".

Jindy mezi skalami stačí položit tvář na stěnu balvanu a pozorovat jak se plocha změní v podivnou krajinu s pyramidami krystalů, podivných útvarů a mizí velké skály a objevují se malé skalní útvary fantastických tvarů. Nebo takový starý kořen. Co vše na něm roste, leze, bydlí a žije. Či padlý kmen, stačí opatrně nadzvednout kousek odchlíplé kůry a objeví se svět minihoubiček nejfantastičtějších tvarů, různá běhající žoužel. Všude kolem nás je plno "minisvěta", který je neodmyslitelný doplněk okolního světa, ve kterém se pohybujeme.

Člověk se již pomaličku odnaučil dívat, slyšet, čichat, vnímat - to ho počítače neučí a nemohou nabídnout. To dokáže jen ten nedostižný počítač, jímž je lidský mozek - doslova zázrak přírody, jak ve svém složení tak, i funkci.

Putujte po velkém i malém světě a oba obrazy sestavujte dohromady, abyste dostali obraz celé přírody, ke které je nutno ještě počítat obraz nebeské klenby a světla hvězd, kam však lidské smysly bez techniky nedosáhnou a nemohou ani pracovat. Tam není život, jako tu na Modré planetě.

Nedaleko Jabkenic je paseka a na ni roste dub. Skoro pohádkový mohutný strom rozložitých větví a mohutné koruny. Obvod obejmou tři lidé. Roste sám jen s družinou zbrojnošů ve smrkových dlouhých pláštích až na zem.

Ono se řekne strom. Někdo při tomto slově má představu o kolika a tolika kubických metrech dříví.

Ale strom nutí k zamyšlení z mnoha důvodů.

Jednou jsem četl skautský zákon ve srovnání s vlastnostmi stromu a bezvadně to souhlasilo. Pokuste se o to sami. Vezměte bod po bodu skautské desatero a přirovnejte vlastnosti stromu.

Ale strom je ještě velký soubor malých, maličkých životních prostředí. Kdybyste si dali práci a začali od nejvyšší větvičky, pak zjistíte stovky životních prostředků v listech, pupenech, lýku, dřevu, borce, skulinách až kořenech. Stovky a stovky pro roztoče, různé blanokřídlé, motýly, brouky, pavouky, houby, ptáky, menší i větší savce, dokonce i obojživelníky a hady. Každému poskytne strom pohostinsky potřebné přístřeší či dokonce jediné vyhovující životní prostředí.

Je tedy možno strom nazvat světadíl.

Člověk sice vydal a vydává řadu vyhlášek a zákonů na ochranu toho či onoho živočicha, rostliny, ale stačí porazit velký strom a všechny paragrafy předpisující a zakazující se stanou zbytečnými.

Mimo to strom je neobyčejný živoucí organismus. Sice rostlina svého druhu, ale živoucí podléhající zákonům života.

Lidé, kteří se dovedou ke stromům přiblížit jak umí jen oni a navážou s nimi rozmluvu. Stromy jim pak předávají svoji sílu, projeví svůj citový život, zejména hrůzu a strach. Běžte někdy z rána do lesa a vnímejte náladu lesního prostředí a pak tam běžte, když se objeví dřevorubci a zaře první pásová pila. Jak se nálada změní. Jaké napětí, hrůza a strach je vyzářována stromy v očekávání, kdy první padne. Strom doprovází člověka od chvíle, kdy si postavil první chatrč. Ještě dnes jsou tiší svědci zašlého vztahu člověka ke stromům, staré lípy na návsi nebo dvoře usedlostí, někdy i na bývalé mezi, uprostřed zemědělské celiny. Není jiného tvora, který dovede být i k člověku laskavý a dovede mu vrátit sílu a důvěru do života, i když sám má ten život velmi tvrdý činností člověka a jeho techniky.

Při jednom rozhovoru o přírodě jsem přirovnal ekosystém k velkému gobelínu s krásným výjevem, třeba z řeckého bájesloví.

Každý takový nástěnný koberec má jako základ osnovu a útek. Na této základní konstrukci koberece se vážou uzlíky buď tureckým nebo perským uzlem v nejrozmanitějších barvách. Vázač zná přesně velikost plochy a její umístění na ploše vyvazovaného obrazu gobelínu. Když se běžný návštěvník některého hradu nebo zámku zadívá na visící gobelín, zpozoruje jen barevné plochy vytvářející jednotlivé části obrazu. Nikoho však nenapadne kolik je vlastně těch uzlíků na určité ploše. Jen tehdy, když se poruší souvislá vrstva uzlíků určité barvy, objeví se osnova, pak se říká, že gobelín je poškozen. Ale to bývá často již velmi poškozen i útek nebo dokonce osnova a těch poškozených ploch je stále více a více.

Tak je tomu v přírodě s takovými gobelíny, jako je ekosystém rybníka, lesa, louky. On takový koberec rybníka by nutně potřeboval vyjádřit vše, co v rybníce žije, tvoří faunu a flóru, obdobně u jiných ekosystémů. Byly by to pro diváka velmi zajímavé pohledy do neznámého nitra rybniční vody, houští lesa a džungle trav.

Gobelín přírodního prostředí je třeba sčítat jako ten, který visí v kterémkoli zámku. Je to kulturní památka, často jedinečná, jako třeba rašeliniště, mokřiny, či zajímavé skalní útvary. Máme výraz pro kulturní památku. Kdysi cestovatel Humboldt razil pojem přírodní památka a tento pojem se často užíval v počátcích ochrany přírody. To ještě neexistovala ekologie, jako samostatný vědní obor. Před tím lidé vnímali přírodu řekl bych "zešíroka", ne jen z úzce kořistnického pohledu jak je tomu dnes.

Člověk vpadl do přírody jako horda divochů posedlých vše ničit, upravovat podle sebe, aniž by sebe méně respektoval miliony let staré, vyzkoušené a probíhající děje podle zákonů kosmu.

Dnes se stále více a více mluví o katastrofické situaci v přírodě, ale přesto se klidně ničí dál a dál, aniž by se poznaly všechny mezivztahy, návaznosti, jaké mají třeba ony barevné uzlíky na gobelínu pro vytvoření určité barevné plochy či části obrazu. Je potěšující a zajímavé, že největší obránci přírody jsou v cizině mladí lidé, sdružení v dobrovolná sdružení. A dosáhli třeba záchrany severských lesů určených k zvláštnímu vyžití. Všimli do podvědomí milionů lidí. Den země a pracují dál na úkor "moudrých starců", sedících na plných tresorech zlata a nenasytně vztahujících ruce po dalších ziscích na úkor přírody, životního prostředí člověka.

Mladí si uvědomují, že mají právo na svůj život, na život jejich dětí a že je to na nich, zda si uhájí přírodu v takovém stavu, aby se dala opravit, jako porouchaný gobelín a byl tak opět k užítí.

Skauting byl první organizace na světě, která do své filosofie vložila péči o přírodu. Pěkně to formuloval A.B.Svojsík v šestém bodě skautského desatera: Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvarů lidských. A to formuloval před osmdesáti lety, kdy se o ekologických katastrofách vůbec nikomu nesnilo.

Skauti mají tedy právo a povinnost hovořit do ochrany přírody a toto právo i povinnost by si měl vzít každý oddíl za svůj hlavní program. Vychovat mladou generaci, která

bude přírodu pokládat za rovnocenného, živého partnera se všemi právy, které si samolibě přivlastňuje zatím jen člověk.

Seton má jedno mistrovství zvané "Přítel malých bratříčků" a označuje ho v řeči Indiánů Zuni-Watutka.

Myslíte, že malí bratříčkové nejsou? Jen se podívejte kolem sebe. Takový motýl. Let, jako by neúčelné plácání křídel, letí jako motání opilce a přece tento něžný tvoreček po nasátí několika kapek rostlinné šťávy je schopen za noc přeletět Středozemní moře, překonat alpské velikány a doletět až do našich krajín, jiní až do Švédska.

Či takový bzučivý čmelák. Podle leteckých odborníků by neměl létat a on letí a docela rychle.

Nebo echolokátory netopýra a některých nočních můr.

Dalo by se dlouze vyprávět to, co učí bionika, speciální vědní obor zabývající se luštěním chodu rozmanitých "patentů přírody" a jejich přenesení do lidské techniky, zatím bohužel převážně válečné.

Až půjdete na vycházku, zastavte se u tiché zátočiny s mělkou vyhrátou vodou, lehněte na břeh a pozorujte, co vše se rojí ve vodě. Nebo pozorujte práci mravenců, či chování některých mandelínek, které jsou schopny v "chemické obraně" vylučovat žíravou tekutinu, jako je kyselina sírová, ale vylučuje jen ta mandelinka, která je nebezpečnému zdroji nejbližší. Ostatní vyčkávají.

Sledujte, co se děje na květech okoličnatých rostlin, kde bývají celá shromaždiště hmyzu.

Je potřeba mít oči "na stopkách" a neobyčejnou trpělivost. Pak se uloví často jak se říká "sólókapr" a bude to zážitek, na který celý život nezapomenete. Oni malí bratříčkové jsou i rejsci, bělozubky, hraboši, myšice a podobní skřítkové, kteří jsou sice velmi opatrní, ale když to umíte, prozradí vám mnoho ze svého, pro běžného člověka skrytého, života.

Zápisník a tužka by neměly nikdy scházet při tomto pozorování. Cvaknutí fotoaparátu dovede vyplašit malého bratříčka a zmařit vám výsledek dlouhodobé pozorovací trpělivosti.

Naučte se rychle kreslit základní čáry, postoje, tvary, žádné stínování. Na to není čas. Několik tahů tužkou a výjev má být na papíře. Doma si je řadíte do souborů podobných záznamů, kterým říkáte "holubník", jenž je dělený podle určitého klíče, botanického, či zoologického a po čase teprve ohodnotíte zachycený obrázek a nečekaně se vám vybaví vše, co jste tehdy viděli a slyšeli.

A někdy je to neobyčejné překvapení pro vás i toho, komu to vyprávíte, nebo píšete.

Přicházeli jsme k bráně hradu, na které byly zasazeny kamenné bloky se znaky majitelů.

Tu je dobré mít znalosti z heraldiky. Prastaré vědy týkající se popisování a čtení znaků užívaných šlechtici. Původně znak byl rozpoznávací znamení v boji. Později se stal i symbolem státu, označením měst i řemeslnických cechů. Vedle světské heraldiky je i heraldika církevní.

Kdo se vyzná v této vědě, může vysvětlit, co značí třeba berla otočená svým závitem ven mimo znak a meč podložený pod znak řádu nebo osoby, jehož znak je střídán se znakem řádu. Krátce velmistr má právo právního řízení mimo prostor kláštera a dokonce měl hrdelní právo, to znamenalo odsuzovat k smrti.

Jindy srovnáním znaků stejných figur, ale rozmanitých barev sestavíte složení celého složitého a rozvětveného rodu, například pánů z Růže - Rožemberků. Jindy jsou na štítech ještě přidatné figury určující pořadí sourozenců, nemanželský původ a jiné pozoruhodnosti. Přidatné složky pod štítem a kolem štítu pak vypovídají o hodnosti, kterou majitel požíval v královské družině či ve státní službě. Takže znalost heraldiky je velmi cenou pomůckou pro kulturně poznávací činnost. Neměli byste opomíjet před putováním se předem trochu zabývat znaky rodů, kteří v putované oblasti měly pozemky, a na stavbách se pak jejich znaky objevují. Krátce neberte heraldiku jako věc mrtvé historie.

Je stále živá a dnes si mnoho nových států "vymýšlí" znaky často neodpovídající přesným předpisům heraldickým ohledně barevných ploch, figur a podobně.

Jiný takový neméně zajímavý obor je vexilologie, či-li nauka o praporech. Jsou dva základní pojmy: prapor pevně zachycen na ratišti a vlajka upevněná na laně a vytahována na stožár.

Vlajka je symbol státu, prapor určité jednotky, vojenské nebo spolkové. Budete-li putovat do ciziny, zejména když hodláte navštívit třeba námořní přístav, naučte se aspoň vlajky evropských států. Evropské vlajky jsou všechny přesně podle vexilologických požadavků a nedochází u nich k prohřeškům vůči daným přesným předpisům na rozdělení plochy, umístění figur a volbu barev. Vlajka je u nás již zapomenutý pojem symbolu státu. V cizině je státní vlajka ve velké úctě a není to "fanglečkářství", jak u nás rádi tvrdí ti, kteří o nauce o vlajkách nemají ani zdání. Vzdávat náležitou úctu a poctu státní vlajce je tam věcí samozřejmou a každý si dává pozor, aby se proti těmto zvykllostem neprohřešil.

Ve skautských táborech se také vytahuje, vyvěšuje státní vlajka. Pokud mi je známo, je vypracován přesný postup při přinesení, uvázání, vztyčení vlajky a podobně při jejím spouštění. Je ještě řada předpisů vyžadující znalost u poutníků s lodmi po vodních cestách, aby je přesně dbali a tím se vyvarovali označení za "nevychovance a barbary".

Také zde máme ještě co napravovat.

Dostal jsem kritiku, že v mých dopisech příliš používám slov "musíš, úkol". Tato slova dnešní mládeži prý nevyhovují. Budiž, "musíš" není české, je z německého "müssen", tak by se dalo nahradit "je třeba, je nutno", ale někdy to nejde takto opisovat. Jsou záležitosti v životě, kdy jde o čas a pak je třeba udělat věc ihned a neočekávat až někdo uzná, že by bylo potřeba, že by bylo nutno.

"Musíš" je vlastně v první řadě povel pro každého sebe sama. Sám ho dává ten, kdo chce něčeho dosáhnout, něčemu se naučit a ví, že když si neřekne "musíš to udělat", že pro své pohodlí to neudělá. Ono slovo "musíš!!!" má trochu kouzla v sobě, které popožene i liknavce.

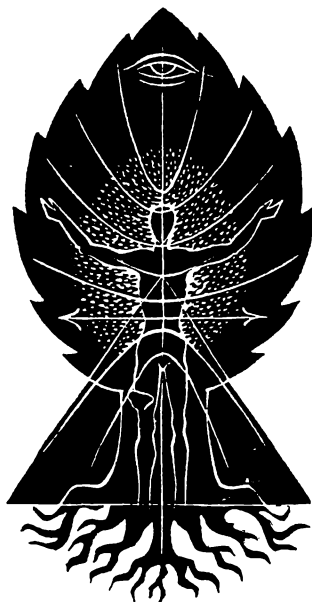
Rover vytváří sebe službou k sobě samému. V plnění této služby musí splnit řadu požadavků, které si klade sám na sebe, proto se nejezte, když čtete toto slovo. Bez slov "musíme, musíš", by se spousta věcí nevyrobila, nevymyslela. Slovo "musíš, musíme" je povel, povel v nouzi, krajní mezi něco udělat, vykonat.

Když někdo tvrdí, že nemá rád slovo "musí, úkol", pak nemůže plnit vše to, co by měl rover splnit při vytváření své osobnosti, při získávání znalostí.

Kdo odmítá slovo "musíš a máš za úkol", není schopen sám někoho něčemu učit, jelikož není schopen něco udělat proti své původní vůli, pohodlí, nemoudrému odmítání.

Kdo chce vést, musí se přinutit a vést nejdříve dobře sebe sama. Nemůže někdo odmítat úkol a přitom ho, jako vedoucí, dávat jinému.

"Musíš" je koření, které činí život chutný a přijatelný po všech stránkách, kam jde jeho dosah.

Kdo z vás se zamyslel nad tím, co vlastně je, kam patří? Co je to, když se řekne, jsem Čech?

Dnes si málokdo uvědomuje, že je součástí lidské společnosti hovořící stejným jazykem a mající vědecké označení Češi.

Jeden pán si stěžuje, že čeština je jazyk těžký a snad ani do evropských jazyků nepatří, ale Pavel Eisner ve své jedinečné knize Chrám i tvrz začíná chvalozpěvem tolik podobným Šalamounově Písní písní slovy:

*Bože veliký, Bože mocný, jenž jsi stvořil češtinu,
dej a učíš,
aby byla jako holubička v rozsedlinách skalních ...
a učíš ji vyvolenou mezi dcerami Slova
a tvrdou ji učíš a svatou, aby byla, jakož se dří latině:
TEMPLUM IN FORUM ARCIS
neboli hlaholem naším
CHRÁM I TVRZ
na věky věkův, Amen.*

Ano, čeština není lehký jazyk pro cizince, ale má neobyčejnou osobitou krásu a neobyčejně bohatý slovník.

Řeč je mohutné pojítko mezi lidmi, bez řeči by nebylo spoje a vzájemných vztahů.

My dnes tápeme a hledáme, jak se postavit do světa. Je tu řada ohnutých hřbetů, kteří jsou dnes rádoby Češi, včera byli rádoby Rusové, lépe řečeno Sověti, a dle potřeby by svůj hřbet ohnuli před každým, kdo se podívá trochu panovitiěji. Ale jsou i tací, kteří znají dějiny svého národa, ví jakou pozici měl český národ v celoevropském politickém dění, co vše, až počtem malý, dal evropské kultuře. Žel máme dvě nepěkné vlastnosti: závist a nedůslednost. To jsou dvě páčidla, která v rukou jedinců i skupin přivodily všechny ony tragické a smutné chvíle našich dějin.

Myslím, že být Čechem, není nic malého, ponížujícího.

Byli jsme zakládajícím členem světového skautského hnutí a nemusíme se tudíž ponížet doprošovat Ženevy, zda smíme to, či ono. Baden-Powell schválil plně Svojsíkův počín vytvořit český, svérázný a osobitý skauting. Nemusíme dnes nic tupě napodobovat. Je nutno pokračovat po Svojsíkově cestě.

Vzhlížíme k Američanům, kteří se rádi tváří jako vševědoucí, ale ve skutečnosti jsou podpírání berličkami osobních psychologů a vědomosti jsou ohraničeny na zisk dolarů.

Nekriticky se klaníme všemu, co přichází zvenčí, ač máme doma hodnoty, které by ostatní svět bral. Nejen kulturní, třeba hudební, ale také přírodní, spoustu bradů, zámků, krás přírodních, kterých si nedovedeme vážít, které nedovedeme ocenit a vhodně je využít.

Ve státním znaku je jdoucí lev s pazoury připravenými k úderu.

Tedy lev hrdý, bojovný, připravený na vše.

Nebuťme kocoři lezoucí po čtyřech se staženým ocasem, ale jako ti lvi. Ten znak není jen tak pro pěkný vzhled. Lev je symbol slunce, jako vládnoucí hvězdy.

Lví povahu ukázal český národ při mobilizaci v roce 1938, kdy žasnul celý svět nad tím, co dokázal malý národ uprostřed Evropy.

Ten znak by měl mít každý ve své mysli a denně si uvědomovat, že naše cesta je jdoucímho nikoliv plazícímho se lva.

Na záložce knihy "Vzpomínky" od vědce Wichterleho, je trefný text napsaný lékařem a básníkem Holubem:

"Tato kniha dává přesnou a úsečnou odpověď na otázku, co by se dalo v této zemi vykonat, kdyby se neotvíralo novým ideologickým náladám, neřku-li mýtům, zejména pak novým hospodářským karieristům."

Ano, kdyby - ono to kdyby má několik tváří, které se zakrývají hlavně černým mrakem závesti nad schopností druhého.

Stačí se začíst do vzpomínek, dopisů těch osob, které něco vykonaly, co bylo nejen prospěšno vlastnímu národu, ale i celému lidstvu.

Je až zarážející, jak ti, kteří se označují za vlastence, "ty právě a jediné oprávněné", kritizují každou činnost jiného.

Dříve to byli takzvaní "hurávlastenci", kteří buď žvanili v zaplivaných hospodách, nebo "kecali" v začouzených kavárnách o tom, co je vlastenecká činnost.

Dnes jsou tací falešní moralisté skryti porůznu, ale jejich hlas se ozývá ve stejné tónině. "My jsme ti praví, jen to co jsme dělali, bylo správné", i když ve skutečnosti až na to žvanění nedělali nic. Každého, kdo se pokusil riskovat a skoro partyzánským způsobem pracoval s naší mládeží, je hoden, aby se na něho vytáhl lustrační zákon a označil za dobrovolného spolupracovníka státní bezpečnosti. Je trapno, číst všechny ty výpady, urážky, obvinění vyslovované v různých časopisech, ze kterých by naopak měla znít snaha po prospěšné práci pro celek.

Každý člověk může jednou ve svém životě udělat chybu, buď ze špatného odhadu situace, pod nátlakem a hrozbou, z nešikovnosti. Má-li však morální sílu přiznat se, že chybil a nyní se snaží dobrou prací prospívat celku, pak si nezaslouží nenávisti a výtek.

Slovo skaut má řadu pojmů - od stopaře po rozvědčíka, zvěda. Ke každé z této činnosti je třeba odvahy, bystrost a důvtip, jinak to končí tragicky. Tak mnozí riskovali svoji činnost s mládeží, jako partyzánskou činnost pod rozmanitou rouškou a dnes je jim tato odvážná a záslužná činnost vytýkána, jako kolaborace s nepřítelem. Inu, každý cikán hádá podle své planety. Těm, co tak rádi a vášnivě odsuzují, bych připomněl: "Kdo jsi bez viny, hod první kamenem a Odpusť nám naše viny, jako my odpouštíme viníkům našim". Jsou to dvě moudré a hluboké lidské myšlenky, které by ve svém životě neměli zapomenout všichni roveři, když jsou postaveni do funkce soudce náhodného, či ustanoveného. Protože dělat ze sebe mučedníka, abych mohl obviňovat jiné, je ubohost a morální slabost.

Jsi věřící? Tato otázka rozšířená o otázky: "Jak jsi k tomu přišel?" a "Co doporučuješ jiným?" je námětem tohoto dopisu.

Přiznávám se otevřeně: jsem věřící a to hluboce věřící. Věřím, že existuje to, co se nazývá Bůh, Jehova, Aláh, či jinak, podle toho, o jaké náboženství se jedná.

Jsem věřící svým celým já, ale odmítám dogmata a předpisy církví, které jsou dílem lidským, potřebující organizaci a řád.

Věřím pokorně a více vyjadřuji díky, za to, co jsem viděl, slyšel, poznal, než abych se stále modlil "Bože, udělej mi toto a toto".

Pokorně беру svůj osud, jak se říká. Víím, že jsem na Zemi s určitým úkolem, posláním, které se mám snažit splnit co nejlépe. Až splním své poslání, odejdu tam, odkud jsem přišel.

Na otázku, jak jsem k tomu přišel, mohu říci jen to, že jsem kráčet svým životem s vnímavým srdcem, vidoucím očima, slyšícím ušima. Přemýšlel, zvažoval, srovnával, sledoval vývoj a výsledek celého života kolem mne. Mnoho mi řekly hory, hluboká údolí s lesy, vyprávěly potoky a bystřiny i tiše plynoucí řeky, vyprávěly stromy i skály, květy i zpěv ptáků, ale i lidská ústa a oči, hučel příboj moře, ticho noci v samotě jen s přírodou.

Co bych radil jiným?

Myslím, že by neškodilo roverům to, co radí Ernest Thompson Seton ve svém Birch Bark Roll (Svitku březové kůry), v části nazvané: Druhé světlo Lesní moudrosti - Mysl pravdy, kde je snad zkouška nadání pravdy, cituji úvodní část:

"Čistí Talmud a udělati z něho výťah, nejméně 2000 slov - čin, ne více než 5000 slov - velký čin".

Stejně: Starý zákon, Nový zákon, Korán, Zoroastra, Konfucia, Tři Vědy, Kniha o Tao.

Jsou pak ještě řečtí a římskí filozofové mezi nimiž na prvním místě dávám Marca Aurelia s jeho: "Hovory se samým sebou". Mně se tato kniha stala denní četbou. Namátkou otevřu a čtu, co je na první straně. Jen jednu myšlenku a pak se jí obírám.

Ke své knize píše Seton úvod těmito slovy:

"Chceme se naučiti životu v přírodě, neboť jen tak vybudujeme svá těla a povznese se i upevníme své duše, abychom mohli jít vpřed s vidoucím očima a "myslící rukou", poznati radostné cesty lesa a života, abychom ve všem stali se moudrými pány sebe sama, dívajíc se životu v tvář, neustupující, připraveni činně se účastniti všeho v lidské společnosti, těžšie se z každé zkoušky, jež na nás přijde".

Rover znamená poutník, je tedy na vás mladých, abyste se vydali na pouť myšlenek a názorů. Není to lehké putování, často velmi namáhavé, jelikož, jak lidová moudrost říká "myslití bolí".

A je mnoho lidí, kteří proto neradi myslí. Ale stezka stoupá na horu poznání, vyžaduje velmi mnoho pevné vůle, houževnatosti a duševní práce, ale výsledek je pro každého, kdo vystoupí na onu horu, tím nádherným pohledem na zářící slunce.

Vydejte se na putování a hlavně vydržte až do konce!

"Co dělat?", zeptalo se mne nedávno několik roverů, kteří začali formulovat program svého kmene.

Byli z venkovského města a shodou okolností jsem před tím poslouchal v rozhlasu besedu o Spolku pro českou vesnici.

Vesnice, to je slovo, jehož význam se dnes dost rozplynul. Dříve to bylo místo, odkud přitékal pramen českého národu. Z vesnice vzešli ti, které označujeme za buditele, ti, kteří pozvedli český jazyk na úroveň evropských jazyků. Odtud přicházel proud těch, kteří pak tvořili to, čemu se říkalo inteligence, "gründeri" českého průmyslu. Chalupář, čtvrtláník, sedlák, mlynář, hospodský, kovář, hajný, venkovský farář, pan učitel - to byl grund českého národa.

Jen se pokuste trochu zahledat mezi vašimi předky, kolik tam bude lidí z venkova. Venkov byl základ národa, proto ta snaha venkov rozbít, vzít mu tu jeho národnostní vodu ze studánky života.

Dnes se Spolek pro českou vesnici bude snažit obnovit venkovské zvyky, způsob života, vzbudit jeho typickou kulturu ochotnických divadel, pěveckých spolků, čtenářských kroužků. Zní to trochu nadsazeně a "hurá vlastenecky", ale je v tom pramen obnovy národa po stránce národnostní, morální i pracovní.

Zde mají venkovské roverské kmeny možnost plného využití, vytvoření programu se zapojením na etnografickou, folkloristickou, hudebně divadelní a všeobecně vzdělávací činnost. Nebude to lehká práce, právě pro malý zájem mladých, netečnost starších, ale je tu generace nejmladší, která, jak se prozrazuje z hovorů s nimi, má zájem o to lepší, lidštější žití. Jde o to lepší, to nové, lidské, co ta nejmladší generace niterně chce a hledá.

Zde je záchytný bod roverské činnosti, jen mít odvahu začít, mít disciplínu práce a houževnatost kráčení po nové pouti za český venkov.

Roverský kmen je zajímavý společenský útvar. Tvoří ho "vrstevníci". Toto slovo dnes skoro vymizelo z běžného slovníku, ale má hluboký význam. Sami členové kmene si neuvědomují význam tohoto slova, oni jsou sice kolektiv, to je dnes moderní slovo, ale v podstatě jsou vrstevníci v celé šíři významu tohoto slova.

Vrstevníci podvědomě cítí, že k sobě patří, že mají podobné, byť nestejně názory, mají pro určité životní situace shodnou reakci a vzniká mezi nimi těžko přesně definovatelné pouto.

"Ty jsi můj vrstevník", toto označení vytváří z vrstevníka člověka mně velmi blízkého, skoro příbuzného ne fyzicky, ale psychicky určitě.

Někdy i někdo řekne: "Jsem vrstevník toho a toho významného člověka". Buď to říká z hloupé pýchy a domýšlivosti, nebo je v tom kus vnitřní touhy být také takový, jako ona osobnost.

A to je někdy velmi dobré.

Je-li náš vrstevník skutečně osobnost, pak je úcta k němu také spojena se sledováním a řízením se podle jeho myšlenek, chování, jednání a rozhodování.

Pravda, někdy takový vrstevník, ke kterému máme obdiv a úctu, pojednou v rozhodné chvíli morálně zakolísá a doslova zradí vše to, co nás doposud upoutalo, ale přesto zůstává vrstevník, i když s černou tečkou.

Vytvořit skupinu vrstevníků je nepřímý důsledek života roverského kmene. To však vyžaduje nejdříve upravit "sebe sama". Dobrý vedoucí roverského kmene dovede najít stezku, jak přimět ostatní členy, aby vytvářeli atmosféru, z níž vyrůstá to, čemu se říká vrstevník mající společnou řeč, chod myšlenek a jednání vyhovující celému kolektivu vrstevníků.

Liverpoolská tragédie rozrušila celou Anglii, lidskou společnost. Dva desetiletí chlápce surově zabili dvouletého.

Sociologové, psychologové a pedagogové připisují vzrůst agresivity mladých, jejich krutost, surovost, sadismus, programům dnešních sdělovacích prostředků.

Je pravda, že programy televizí, videokazet se jen hemží surovým chováním, vraždami, mučením a sadismem. Výrobci této "kultury" zapomínají na jedno, že dospělý člověk dovede rozlišit, co je hra a co je skutečnost. Mladý, nedospělý člověk však jen přijímá a pak má touhu to zkusit sám, aby si dokázal, že je "jako dospělý".

Úkolem skautingu a zejména rovingu je ukázat mladým lidem cestu, jak se vypořádat s takovými programy, na které se doma dívají často celé hodiny. Není to a nebude to lehké umět mladým ukázat, co byla hra, vysvětlit lobby kulturních zločinců, kteří takové programy dávají do oběhu, aby je viděli miliony lidí.

Zlo je všude. Posledních padesát let se zlo a surovost, krutost a sadismus pěstoval ve velkém s požehnáním ideologií ovládajících strachem miliony občanů současného světa.

Roverský program chce tuto vrozenou agresivitu člověka utlumit, naučit ho ji ovládnout.

Rover tým, že se snaží vychovat sebe v dobrého člověka, vytváří přirozenou zábranu dopadu těchto "pseudokultur" na lidskou osobnost v plné šíři jejich zrůdnosti.

Věřím v mladé a vím, že když se jim rozumně, pro ně přijatelně, ukáže cesta na dobrou pouť životem jako člověk, že po ní rádi půjdou a budou schopni vytvořit to, co říkají sami: lepší lidství.

"Náš svět bude během třiceti až padesáti let zadušen technickými výrobky. Potrvá-li nynější trend, bude se jich vyrábět pětkrát více než dnes. Ekonomové a technici zničí naši civilizaci - pokud je nikdo nezastaví," říká Viktor Vondra, pak pokračuje: "Úprostřed přírody si člověk vytvořil přírodu novou - technickou. Ve skutečné přírodě je už cizincem. Všimněte si, když jedete do lesa, počínáte si dost nemotorně. Vstupujete do něj jako do muzea, jdete si jej prohlédnout - je to pro vás požitek. Nejste už sžitý s lesem, jste sžitý s ulicí, s městem, kde vás nic nepřekvapí, všechny instinkty máte přizpůsobené nové technické přírodě. Ale může žít člověk ve světě, kde se příroda, od níž je odvozen, stává muzeem - tedy minulostí?"

Závažná otázka a neméně závažné zjištění dnešního postoje člověka k přírodě. Že ekonomové přistupují k přírodě jen podle pravidel tržního hospodářství stačí obłudný výrok, že ekologie si musí na sebe vydělat.

Smog a ozónová díra si na sebe nemohou vydělat, zato ti, kteří je svými výrobky vytvořili, ano, ale to ekonomové nechtějí slyšet. Je pravda, že jak málo lidí se dovede v dnešní přírodě pohybovat, vychutnávat její krásu, naslouchat její řeči, luštit záhady její moudrosti a snažit se spojit s tím, co nazýváme obecným slovem příroda.

Mladý člověk v dnešní době nemá ani chuť jít do přírody, zejména za nepříliš příjemného počasí a trávit tam dobu pobytu. Je pohodlný, změkčilý, duševně líný. Neumí číst v tom, čemu se říká stopy, či odkrývat tajemství života hmyzu, ptáků i rostlin. Co by namáhal svůj mozek, své smysly, když může pohodlně ležet v pohodlí doma a dívat se na televizi, kde mu ukazují nějakou krajinu, třeba národní park. Zatím neví, že u nás jsou kouty, které si nezadají s krásou na obrazovce. Že tu máme ukázky z pokladů přírody, jaké jinde pracně hledají a my je máme třeba za humny, ale ani o tom nevíme a vůbec nás to nezajímá.

Člověk vyšel z přírody, patří do ní a chce-li přežít, bude nucen se do ní vrátit. Ne jako neandrtálec, ale člověk myslící, vnímající vše, co příroda dává. Brát přírodu jako živou, mohutnou, moudrou, všeovládající osobnost, která vykazuje člověku neobyčejnou trpělivost, štedrost, povolnost. Zdá se, jako by k svému nejvyššímu výtvoru - lidskému mozku se chovala jako k mazlíčkovi, kterému vše dovolí, jelikož to je její poslední, nejsložitější výtvor. A člověk to s onou nalomenou povahou každého rozmazleného synáčka, nestydatě využívá ve svůj pochybný prospěch a ke škodě samotné přírody a tím i jeho.

Mladý člověk, který dnes vykračuje na pouť jako rover, by si měl uvědomit, že ne umělá inteligence a technická kultura mají řídit jeho život, ale on sám s tím nevšedním darem přírody, který se jmenuje rozum.

V prvním dopise jsem mluvil o slově SLUŽBA, dnes ho opakuji s prosbou služte sobě, okolí, národu dobře s rozumem člověka, který není robot, ale výtvor přírody, její součást a být si vědom, že do přírody patří. Pokud bude příroda schopná udržet své zákony v chodu, člověk je již velmi narušil, pak bude žít i člověk, ale pokud se vazby, spoje mezi všemi složkami lidskou činností naruší, pak lze očekávat jen vyúčtování vesmíru a to bude krátké a pro lidi kruté, ale spravedlivé.

"Ekologie a skauting" nazval svůj článek Dr. Splítek, který vyšel ve Wampunu 5/8/1992.

Měl jsem nedávno hovor s mladými lidmi o přírodě, ekologii a skautingu ve vztahu k jeho šestému bodu desatera. Rozvinula se zajímavá rozmluva a uvažování o tom, jak má dnešní člověk přistupovat k přírodě a problematice ekologie. Nečekaně mi řekla jedna skautka, že cítí, že ve skautingu něco škřípe, že jeho filosofie je nějak narušena a že hledá proto to, co postrádá, Euroindiánů. Na můj dotaz jakou filosofii mají tito Euroindiáni řekla jen tolik, že ji nezná, jen slyšela, že je velice dobrá, ale proto před lidmi utajovaná.

Což dává dvě možnosti, buď jsou to Baráčníci, kteří si hrají na Indiány a počítají korálky na mokasinu a o zajímavé životní filosofii Indiánů nic nevědí, nebo si myslí, že nemá cenu lidské myšlenky Indiánů zveřejňovat. Řekl jsem ji, ať si přečte vše, co E.T.Seton napsal o lesní moudrosti a Indiánech, tam že by mohla najít to, co postrádá. Je zajímavé, že za myšlenkami nového postoje k přírodě, životu a tím i ekologii, se staví na celém světě v první řadě mladí lidé.

E.T.Seton uvádí ve svém Svitku březové kůry mistrovství, která může člověk dosáhnout z oboru znalostí přírody, ať to je třeba Watutka, Ganamenima, Wamakaskan* a další. Jsou hlubší a propracovanější než skautské odborné zkoušky typu Lesník, Botanik, Houbař a podobně a výsměchem jsou jim Foglarovy Bobříci, kteří jsou lacinou přežvýkanou náhražkou.

Ona skautka také přišla s názorem, že je nutno se naučit skromnosti, hospodárnosti v lidském životě. Čili to, co hlásají zastánci hlubíné ekologie. Tu se ozvalo z temného kouta jídelny, kde jsme měli posezení kolem petrolejové lampy chlapeckým, sebevědomým hlasem: "Ty hloupá, pro život je potřeba peněz, co nejvíce peněz získaných všemi prostředky, bez rozdílu. Poznal jsem hlas sebevědomého debatéra roverské skupiny, se kterou jsem se bavil za dne, kdy tábor plnil svůj program. Managering, lobby, to bylo smysl života tohoto mladého muže, vyhovujícího plně podmínkám konzumní společnosti dneška.

Říkám to proto, že doktor Splítek ve svém článku píše: "... že ekologie především znamená skromnost ve svých požadavcích (příkladů plýváním u dětí i jejich rodičů by se našla celá dlouhá řada) u téhle skromnosti je možné začít skutečně u sebe ..."

Ekologie by se měla stát součástí filosofie vyššího skautingu, to je rovingu v plné šíři své problematiky. Bude nutno vypracovat nové filosofické hodnoty českého skautingu, aby zachovávaly to svojskovsky české a přitom byly metodicky moderní.

Poznávání přírody se nemůže skončit tím, že odfajfkujeme jednu kolonku v seznamu požadavků na skautský stupeň a dost.

Toto poznávání musí přejít v jakési stopování přírody a dění v ní. Vyjít na stezku stopařů, kteří proniknou do "rodinných" problémů sýkorčí rodiny, do starostí lumka o potomstvo a dalo by se z toho stopování napsat celá bohatá kniha, která nikdy za lidského života nebude dopsána. Učíme se po celý život dokud vidíme, slyšíme a hlavně vnímáme srdcem. Příroda se nám stává sestrou a my její rodní bratři. Vzešli jsme z ní, jak dokazují zoologové, ale i astrologové. V okamžiku Velkého třesku, kdy se vytvořily atomy prvků kolující ve ská-

le, vodě, rostlině, brouku, kočce, káněti i člověku jsou jednoho původu a tudíž jsme "jedné krve, ty i já", jak říká Kipling.

Na tuto stezku je nutno vyvést mladou, nepamatující se generaci, generaci našeho mladého státu, aby splnila své poslání - obrodit zestárlou a zprofanovanou kulturu skautingu v Evropě. Při této práci bude platit na sto procent zásada, že skauting je dřina, ale nádherná.

Možná, že Euroindiáni by mohli přispět tím, že by počali hlásat zásady Světového míru, které vyhlásili Irokézové. Já bych tu připomněl poselství Černého jelena z kmene Oglalů, který mimo jiné říká:

"Měli byste dobře pochopit, že všechny věci jsou dílem Velkého Ducha. Měli byste vědět, že On je uvnitř všech věcí: stromů, trávy, řek, hor, všech čtvermohých zvířat i okřídlenců. A snad ještě důležitější je, aby jste pochopili, že On je také nade všemi těmito věcmi a národy..."

Dále pak Černý jelen vyslovuje tyto myšlenky:

"Na světě existuje trojnásobný mír. Nejdůležitější je ten, který je v duších lidí. Je to jejich jednota s vesmírem a všemi jeho silami. Druhý mír je ten, který byl uzavřen mezi dvěma lidmi a třetí ten, který byl uzavřen mezi dvěma národy. Je třeba pochopit, že nemůže být mír mezi dvěma národy, dokud není mír uvnitř lidských duší..."

A součástí tohoto vnitřního míru je i nový postoj člověka k přírodě a tomu, čemu se dnes říká ekologie.

- * Watutka - přítel malých bratříčků
- Ganamenima - přítel divočiny
- Wamakaskan - znalec zvířat

Několikrát se mi stalo, že za mnou přijel starší činovník, obyčejně bývalý střediskový, nebo okrskový s tím, co má dělat, jelikož ho mladí nechtějí ve funkci, kterou zastával třeba v roce 1970. Stěžoval si, že mladí nemají porozumění pro jeho snahu provádět skauting, jak ho prováděl před dvaceti lety, že mu vůbec nerozumí. Ani jeden se však nezamyslel nad chováním mladých, nesnažil se je pochopit, vžít se do jejich postojů a společně pak řešit často složité situace.

Když jsem se jich tázal, zda v místě působení jsou ještě jiní skautští štreštinové a proč nezaloží oldskautský oddíl, aby pak vypomáhali mladým, všichni poukazovali na to, že by tím ztratili společenskou prestiž, že již nejsou funkcionáři, že by se jim "štamgasti" od piva či šachu vysmívali, že by byli ze skautingu vyhozeni.

Ani jeden nebyl ochoten odstoupit, stanout v pozadí, ale ochotně pomáhat, kde to bude třeba, ale taktně s nepřímým vyzváním k spolupráci ze strany mladých. Důsledek byl rozpad oddílů, odchod řady nadějných skautských vedoucích, roverů i samotných skautů a vlčat.

Starší nedovedli zvážit svou pochybenou prestiž ve společnosti "štamgastů" a práce, plnění skautského-vůdcovského slibu, sloužit mládeži, ne aby mládež sloužila jim.

Znám sice řadu starců, bělovlasých dědků a praskautů, kteří nenápadně, ochotně fundovaně dovedou mladým pomoci a nemají generační potíže.

Žel, v poslední době se objevuje mafiánské likvidování starých skautů, kteří jsou nuceni často po nespolečenském i hrubém jednání mladých odejít ze svých postavení činovníků, nebo jen pomocníků. Někdo s nekalým úmyslem chce zbavit skauting všech starých skautů, kteří v duchu svojského skautingu chtějí mladým sloužit.

Prosazuje se juvenizace za cenu, že schopní a odpovědní lidé jsou odstraňováni a na jejich místa přicházejí populističtí kariéristé, kteří mládež nevychovávali v duchu skautingu, ale baví v duchu rekreačních postojů různých spolků a skupin.

S tímto málo uvážlivým postojem vůči "starcům", kterým to ještě myslí a nejsou zatíženi kloboukovou senilitou se vytváří postoje neskauského, nebratrského chování vůči jim.

Ptám se proto veřejně roverů a rangers - jste schopni najít společnou mluvu, společnou cestu s těmi dědky, aby se vytvořil nový, životaschopný svojských skauting se vším, co k tomu patří?

Není bez zajímavosti občas si pročítat výstřižky z článků různých časopisů. Mne nedávno zaujal článek s nadpisem "Z rudá na zeleno".

Autor v něm označuje ve světě šířící environmentalismus za pohanské poškozování tradic a učení anticko-židovsko-křesťanské nazírání na postoj člověka k přírodě. Environmentalismus se také označuje, jako hlubinná ekologii zasahující velice zešířena do všech problémů, týkajících se mezivztahů člověka a přírody.

Podle něho veškeré snažení ekologů je bříšné a lidstvu škodlivé. Odvolává se na Bibli. Ano, v Bibli (Starém zákoně) v První knize Mojžíšově, zvané Genézis se v první kapitole verši 26 říká toto:

"Učiníme člověka k obrazu našemu, podle podobnosti našeho ať panuje nad rybami mořskými a nade ptactvem nebeským i nad hovaďy a nade vši zemí i nad všelijakými zeměplazi hýbajícími se na zemi..."

Podle těchto veršů z knihy Genézis autor usuzuje, že člověk má neomezené právo vládnout vším.

Bible však není jen kniha Genézis, ale sestává se z 39 knih, tvořící Starý zákon a mezi nimi je i kniha Ecclesiastes, totiž Kázatel zde v kapitole III. počínaje veršem 18 čteme:

"Přítapnost synů lidských a přítapnost hovaď jest přítapnost stejné. Jakož umírá ono, tak umírá i on a dýchání stejné všichni mají."

Zde bychom mohli uvést slova Kiplinga:

"Jsme jedné krve ty i já."

Psaní a názory pisatele tohoto článku mi připomenuly úvahy Baden-Powella v jeho příručce pro rovery v kapitole "Kukačky". Píše v nich takto:

"...Lidské kukačky jsou nejčastěji sebevědomý druh lidí, kteří hledí pouze na svůj prospěch v kterékoliv otázce a na ničí jiný. Je to člověk dbalý zistně vlastního zájmu na cestě, jež prospívá a dovede odstranit z cesty ony, kteří by mu překáželi k dosažení vlastních osobních cílů..." Na jiném místě B.P.:

"...Není to však jen řečník, který polapí nemyslicí posluchače, bývá to i spisovatel, mnohdy, vidíme-li věc černé na bílém, zdá se nám, že to musí být pravda..."

"Kukačky" jsou obsahově velmi zajímavá kapitola, třeba tento postřeh:

"Velmi mnoho mladých mužů ví ve dvacetiákové letech, že znají prakticky vše, co možno znáti a dávají ostatním najevo, že to vědí."

Tento postřeh B.-P. by si měl promyslet každý mladý člověk, zejména kdo se chce nazývat roverem.

Starším nemusím připomínat jeho další slova:

"Čím budete starší a moudřejší, tím méně budete sami zchytralými a tím větší pocitíte touhu ješitě něčemu se přiučit..."

Roverské kmeny mají rozmanitý charakter a je nutno rozlišovat jejich typy. V praxi rozeznáváme dva druhy roverských kmenů. Roverský kmen vytvořený ze starších skautů jako junáckou jednotku a roverský kmen vytvořený z rádců v oddíle. Oba dva mají jednak úkol pomáhat vedoucímu oddílu a jednak mají za úkol dávat chlapcům doplněk ke skautské výchově.

Roverský kmen oddílový zastupuje jednak oddílovou radu, to je shromáždění rádců, kteří takto pracují v těsné spolupráci a mají také něco "svého". Občas také roverský kmen koná vlastní výpravy s programem, který cvičí rádce. Je tedy roverský kmen také stálým kursem pro rádce oddílu.

Práci roverského kmene jsem v praxi dělil na dvě skupiny.

- a) Táboření
- b) Zálesáctví.

Řekněme si nyní podrobně o jednotlivých skupinách.

A. Táboření ve vlastním slova smyslu:

1. hledání vhodného místa (dříví, voda, nákup, spoje),
2. typy stanů (přízemní, podsady),
3. ohniště na vaření (táborové a výletní vaření),
4. táborový kruh (totemy, hranice táboráků),
5. tábořil zde někdo? (smazávání stop po sobě),
6. táborové stavby (zpracování dřeva, uzel, jiný materiál).

B. Zálesáctví:

- i země:
 - a) tvárnost krajiny,
 - b) grafické znázornění krajiny - mapa, plán, náčrtek, pochodový film,
 - c) půda - její druhy, kde se nejlépe táboří,
 - d) voda - řeky, potoky, rybníky, mokřadla, prameny;
- 2 nebe:
 - a) mraky - jejich typy, jejich význam, práce a řeč,
 - b) meteorologie - zápisky, určování mraků, předpověď počasí,
 - c) hvězdy - souhvězdí, orientace, astronomické práce a pozorování;
- 3 malí bratříčkové:
 - a) způsob jejich života - hnízdění, brlohy,
 - b) stopy - jak se pořizují odlitky stop, jak se stopuje,
 - c) živé šperky - hmyz a rostliny, semena;
- 4 rostliny - zálesácká zelenina,
 - b) léčivé rostliny - jejich sběr a sušení,
 - c) rostlinná sociologie,
 - d) rostliny a jejich význam pro kraj,
 - e) krása malých, strom - symbol, život;

5 stopujeme:

- a) stopy lidské - stopy obuvi, popis osob, povaha dle jejich vzhledu,
- b) značky - písma, značky indiánské, zálesácké, morse, semafor, symboly, grafické (církvní, různých sdružení, států), vlajky, heraldika;
- c) kultura - stavitelství, sochařství, malířství, jazyk, literatura, technika, hudba.

To jsou hlavní body roverské činnosti.

Pro každý kmen je výhodné, když každý jeho člen je specialista v jednom oboru práce, např. kmen má svého: hudebníka, broučkaře, botanika - bylináře, geologa, meteorologa - astronoma, estetika, přírodního technika, houbáře, heraldika...

Roverský kmen se může jednak celkově soustředit na nějakou práci např. geologickou, národopisnou, literární, osvětovou, přírodovědnou, technickou (rádio, televize, počítač), uměleckou, nebo jak jsem již řekl, má své odborníky.

V případě prvním si rozdělí program co nejpodrobněji a na nejširší základně svého základního oboru. Uvedu zde příklad pro "zálesáky-kytičkáře, broučkaře, kameníky, houbáře a zvířetníky", jak jsme je legračně zvali v mém RS kmeni.

Nuže, program práce byl asi tento:

I. Udělejte si sbírku:

- a) mechů a lišejníků vašeho okolí, kraje,
- b) listů stromů a keřů (fotografie keřů a stromů, jaký mají vzhled v létě a v zimě),
- c) kůry, borky, pupenů stromů a keřů,
- d) soupis všech památných a botanicky zajímavých stromů ve vašem okolí, kraji,
- e) všech rostlin, které u Vás kvetou a to dle barvy květů: bílé, žluté, červené, fialové, modré, zelené a jiné barvy a vypočítejte, kolik která barva zaujímá %.

Podějte o svých pozorováních hlášení odborným časopisům.

II. Zapisujte si po celý rok přírodovědné pozorování: první květy, které jste našli ať jednotlivci nebo na společném výletu, listy, plody, semena.

První hmyz, přilet a odlet ptáků, probuzení zimních spáčů.

III. Pozorování krásy kraje. Pořídte si sbírku fotografií, kreseb a maleb vašeho kraje.

Často se hodí jako velmi prospěšný propagační materiál.

IV. Udělejte si sbírku sušených, kreslených (kolorovaných) nebo fotografií listů rostlin, květů a květenství, plodů, semen. Takové úlovy slouží často velmi dobře pro účely umělecké, dekorativní. Návrhy na látky, šperky, ozdobné předměty atd.

V. Studujte společný život zvířat a rostlin, buď jako dva celky navzájem se doplňující, nebo každý jako samostatný celek. A to: na louce, v háji, lese, potoce a rybníce, řece, tůních. Veďte si záznamy po celý rok, často zde získáte bohatý materiál pro povídky, ba i celé knížky.

VI. Udělejte si fotoherbář, malovaný herbář všech léčivých rostlin u nás rostoucích, nebo všech léčivých drog používaných v lékařnictví. Jak je sušíme. Sbírejte lidové názvy léčivých rostlin.

VII. Učte se na vozové cestě, pískovém lomu, jilovišti o tom, jak se mění tvárnost země, jak pracuje voda, slunce a vítr. Srovnávejte tyto "malé" úkazy s velkými v kraji.

VIII. Podívejte se do útroby země, jeskyně jsou bohatou studnicí nových zajímavých poznatků z geologie a paleontologie.

- IX. Stopujte jak chodí: zvířata, hmyz, člověk. Pořizujte fotografie a kresby. Co vám poví silnice, pěšina, nový sněh, blátivá pěšina v lese.
- X. Houby jsou třetí organickou říší. Mají ještě plno tajů, nutno je rozlišit. Které znáte houby, jak se připravují, jak by se ještě dalo použít hub (lékařství-penicilin atd).
- XI. Přírodní technika - patenty přírody ve velkém, malém a lidská technika. Vzájemný poměr a vztah obou světů, přírody a techniky.
- V jiném kmeni měli zájem jiný. Byli to stopaři kulturní a toto byl jejich program:

Archeologie -

- a) vykopávky - stará sídliště, hledání starých sídlišť,
- b) výzkumy v jeskyních.

Umění architektura -

1. stavby v kraji - typy vesnic, chalup a statků,
 - městské budovy,
 - zámky, hrady, zámečky,
2. bytová architektura - starý nábytek,
 - starý lidový nábytek,
 - novodobý nábytek,
 - ozdobné a užitkové předměty pro byt,
 - zařízení bytů,
3. sochařství - fotografie a studie soch v kraji, umělecké lidové pomníky, hřbitovy,
 - kapličky, boží muka, jiná znamení,
 - sochy na domech, zámcích, parcích,
4. malířství - techniky malířství, rukopis malířů, kroje na obrazech. Lékař se dívá na obraz a hledá chorobu, zvířata, jak je vidí malíři, rostliny, krajina. Život člověka očima umělce,
5. lidové umění, zvyky, výrobky, písmáci, slovanské kroje,
 - pohádky, písně lidové,
6. literatura - klasici národní, novodobé písemnictví, vlastní práce, kritika - divadla, film.

Na tento způsob je možné pak za pomoci celého kmene, dle přání jednotlivců sestavit podobné programy pro všechny možné, vpředu již částečně uvedené, možnosti.

Je dobré, když občas zavítá do roverského kmene na pozvání odborník, který promluví trochu o jejich práci, prohlédne si co vykonali, poradí, kritizuje. Vcelku roverský kmen musí být ve stálém styku se všemi kulturními korporacemi jak ve městě, tak v kraji.

Charitativní a sociální pomoc je také velmi vděčný program pro kmen.

Program jednotlivých schůzek je dvojí a to dle toho, jedná-li se o roverský kmen nebo RS-oddílovou radu. Zde uvádím ze svého deníku dva programy:

1. pro roverský kmen - Zápis přítomných členů:
potřebné věci, kam se půjde na výlet, administrativní věci, referát "specialisty" stanovený na dnešní schůzku, debata na referátové téma. Doporučuje se, aby občas referát přednesl skutečný odborník. Přehled zpráv z tisku o našem "pracovním oboru". Např. jedná-li se o přírodovědce, zprávy z těchto časopisů.

Šálek čaje pro chuť ... debata pokračuje.

Jednotlivci hlásí svoje záznamy z minulého týdne.

Zpíváme ... Hrajeme ...

Ještě trochu vážně o příští neděli, svátky, zda půjdeme na tu nebo onu přednášku, film, který má vztah k naší práci, nebo abychom se pobavili.

Co dělají ostatní junácké služby na středisku ?

Kde je nutno pomoci ?

Program druhý je vlastně rozšířen o otázky oddílové, které se proberou na počátku schůzky, nebo se občas, tedy jednou měsíčně udělá oddílová rada jen pro věci oddílové a ostatní tři schůzky se věnují zájmům rádců.

Vycházky jsou buď tábornické nebo doplněné, a to převážně, speciálním programem. Vycházka je vlastně možnost celkové, společné práce všech na společném zájmu. Práce během týdne jsou práce hlídek, nedělní výlet je průboj celého kolektivu.

Tento program se upřesní. To značí, že si vybereme body, které se nám zamlouvají a pak po rozmluvě s chlapci rozdělíme práci tak, aby každý konal jednu pracovní buňku. Totiž byl referentem jednoho pracovního úseku.

Např. Skupina stopování kulturního - referáty :

1. stopař zálesácký - odborník ve stopování zvěře čtyřnohé i pernaté,
2. stopař erbovník - odborník ve stopování starých rodinných znaků, vyzná se ve vlajkách, znacích různých cechů, společností, znacích států, je i stopař grafik (zná různá písma: latinku, cyrilici, gotické písmo, hlaholici, některé orientální písmo atd.),
3. stopař stavitelský - odborník v stavitelských slozích, ví, kde v místě působení kmene jsou, které stavitelské slohy jsou zastoupeny ve stavbách,
4. stopař bytový - odborník v nábytku všech dob a zařízení bytovém od nejstarších dob
5. stopař obrázkový - odborník v malířství (malířský dějepis),
6. stopař jazykový - zná krásu rodného jazyka a jeho literaturu,
7. stopař hudební - odborník v hudbě, jmenovitě hudbě rodné země,
8. stopař technický - má přehled o vývoji techniky v rodné zemi a dovede ukázat třeba cizinci nejdůležitější technické stavby nebo ví o technických zařízeních, které jsou plodem českých mozků a rukou, díla, která staví nesmrtelný pomník českému inženýrovi a českému dělníkovi.

Dá se tedy prosté téma rozvinout v bohatou a krásnou činnost, ze které mají bohatý zisk všichni členové kmene, ale i oddíl a všichni, kteří jsou přímo i nepřímo zapojeni do pracovního kruhu roverského kmene.

Mnoho se debatuje o tom, jaký má být vedoucí roverské skupiny.

Krátce: předně musí mít čtyři prvky výkonného myšlení: vyrovnanost, vnímavost, organizační schopnost a povzbudivost. Je tedy výkonný a výkonnost znamená příznivý poměr k užitečné práci, nebo dosaženého výsledku.

K vynaložení energie "těžkou dřinu", kterou někteří označují práci vedoucího, dovede plánováním a vyloučením zbytečné námahy, zlepšením pracovního tempa a postupu, zjednoduší a ulehčí si tu přece jen v jádře namáhavou práci.

Je dále jeden z členů kmene, jako jeden z rytířů kolem Artušova kulatého stolu. Je spoluhráčem, starším kamarádem, zpovědníkem, důvěrníkem, "hybným duchem" kmene.

Členové kmene musí vycitovat, že je někdo, kdo je jako oni, ale který je přece v něčem převyšuje.

Postoj členů k vedoucímu kmene je kamarádský, někdy i chlapsky přímý. Zde v kmeni platí více, než kde jinde, zásada: "Jeden za všechny a všichni za jednoho". A tím jedním je právě vedoucí.

Jeho kamarádský postoj k chlapcům je zpevněn důvěrou, kterou oni mají k němu. On však musí mlčet. Pro něho, stejně jako pro kněze, platí zpovědní mlčenlivost. Co mu kdo svěří, uzavře v sebe, je to jen mezi nimi dvěma. O každém členu kmene si vede "záznam", nejlépe takový, o kterém nikdo neví a nikomu se nedostane do ruky. Zde si pořizuje zápisky:

- a) povahové rysy,
- b) vlohy a náklonost,
- c) chyby,
- d) na co "zabere" a tak o každém jednotlivci.

Tento záznam musí být stále na výši, musí jej stále a stále doplňovat. Nikdo, jen on sám musí znát všechna ta "já", která jsou v jeho kmeni. Musí věnovat pozornou péči každému chlapci zvlášť. Každého studovat, rozebrat a hledat to, k čemu se dá vést, upoutat k práci, přimět k lepšímu výkonu. Vedoucí je zahradník, pečující o květináče s různými rostlinami od sedmikrásky, slunečnice, bramboříku, pomněnky po protěž a orchidej. Učí se často od členů, někdy pak nepřímo, odposloucháváním slov při debatě s chlapci.

Všude je první. Vede!

V roverském kmeni nemusí být znát hned na první pohled, kdo je vedoucí, ale musí být znát, když kmen jde do práce. Musí být v tábornické a skautské vědě odborník, pak ještě specialista v některé branži.

Je režisér, který řídí orchestr "odborníků", ale dovede i sám občas zadout na válečný roh a uhodit do bubnů až uši zaléhají, to když zahřmí do hříšných duší ve svém kmeni. To však musí být velmi vzácně. Hlas jeho polnice musí být jasný, čistý, vysoký, daleko slyšitelný.

V jeho výkonném duchu je sociální a morální element. Je to věc charakteru a temperamentu, stejně jako síly mozku.

Vedoucí dovede být stejně laskavý a citlivý jako je chytrý. Je organizátor a ví, jak přimět členy kmene k té či oné práci.

Neopírá své postavení tím, že stále mává v ruce vůdcovským dekretem, nebo se plácá přes místo, kde má na kroji odznak vedoucího a při tom vykřikuje: "Zde stojí VŮDCOVSKÁ AUTORITA"!!!!

Je však silný, setká-li se s opozicí, ale nebojuje proti vlastním lidem. Naopak, dovede je upoutat na sebe a udělat z nich nadšené spolupracovníky. Má postřeh, to značí, že je více než bystrý. To značí, že stále "stopuje", hledá ideu, skutečnost, metodu, názor. Dovede pozorovat v nejvyšší míře. Sbírá poznatky a vědomosti stále, denně, v každý čas a chvíli. Všímá si, čte, naslouchá, srovnává, myslí, chodí po světě s otevřenýma očima, ušima a srdcem. Myslící část jeho mozku převládá nad gramofonovou pamětí.

Vedoucí je prostý voják, tambor, polní kurát a pak maršál.

Je to práce nelehká, vyžadující mnoho taktu, prozíravosti, značných vědomostí a poctivé práce.

On slouží z celého kmene nejvíce, jelikož slouží kmeni a myšlence roveringu v prvním sledu.

Pro vedoucího platí velmi dobře také poučka, kterou napsal generál Šnejdárk ve své knize: Co jsem prožil .

Zde píše: Poznal jsem, co voják může snést a co nemůže nést.

Velká chyba:- myslet, že voják nemůže a on zatím nechce,

Větší chyba:- myslet, že voják nemůže a on může,

Největší chyba:-protože křivda-myslet, že voják nechce a on zatím nemůže.

Kořením života roverské skupiny je hovor, debata, ba i referát na určitý vědní či praktický obor lidské činnosti.

Pro úspěch této naší činnosti je nutno si pamatovat tyto zásady: klidné, prosté a jasné vyjádření je nejpůsobivější.

Má-li řeč přesvědčit, musí především budit důvěru a být rychle pochopitelná a srozumitelná. Poněvadž nevíme vždy hned, s kým máme co činit, budeme se nejprve řídit několika zásadami, o nichž se můžeme domnívat, že nezůstanou bez účinku na žádného rozumného člověka. Vzušená řeč hned od začátku by mohla být vykládána za nejistou a probudit dojem, že se bojíme námitek a chceme je přehlušit záplavou slov.

Nezačínejme nikdy složitými rozklady. Uvádějí druhé ve zmatek, když nechápou o co jde, a činí je zbytečně nedůvěřivými. Uvažme přesně, co chceme říci, než s někým mluvíme. Neodbočujme, nýbrž zůstaňme stále u věci. Promysleme napřed přesně obsah řeči, začněme jednoduchým, všeobecně srozumitelným a rozvíjeme klidně, jasně a prostě všechno další. Slova, kterých užíváme, nemají být hledaná, nýbrž obyčejná z běžného hovorů, vyjadřující zřetelně co míníme. Vyhybejme se mnoha vedlejšími větám. Mohli bychom se jimi sami zaplést, ztratit souvislost a upadnout do rozvláčnosti.

Řeč nemá vyčerpávat každou jednotlivost. Je důležitá, jasná, přímá linie od začátku do konce, která obsahuje všechno podstatné bez vedlejších zbytečností.

Pustme se do jednotlivostí teprve tehdy, když někdo činí námítky, omezme se však jen na nejnutnější. Každá přílišnost může být vykládána za slabost. Mimo to unavuje druhé a odvádí je od hlavní věci, na které vlastně záleží.

Instinkt sám nestačí, abychom mluvili působivě. Musíme ovládat také prostředky pro správné využití situace, pochopené pudově.

Pouhé vědomí, že máme pravdu, vynutí zřídka úspěch. Musíme také vědět, jak podržet pravdu. Nestačí jasně vědět, co chceme říci, musíme najít vhodný způsob, jak to máme říci. Snažme se rozšiřovat svoji slovní zásobu. Čím bohatší bude tato zásoba, tím řidčeji budeme v rozpacích o slovo. Ne každé označení pro jednu a tutéž věc má stejný význam. Změnou označení překvapíme často jiné v debatě a zachráníme tak situaci, nebo alespoň postavíme věc do jiného světla a tím dosáhneme jiného účinku.

Slova, která pronášíme, doprovázíme úmyslně, nebo bezděky, více nebo méně posuňky. V diskusi je řeč bez posuňků často nemyslitelná. Posuněk se má vždy hodit ke slovu. Silné slovo, doprovázeno energickým posuňkem, je vždy působivější. Všeobecně činí posuňky řeč živější, důraznější a účinnější. Ukazují, že mluvící je vnitřně zaujat svými slovy.

To jsou zásady rozmluvy. Nyní o debatování. V debatách je zpověď dvou, tří, řídce více lidí, kteří si v důvěře sdělují názor, zájmy, sny o určité věci. Debatér a dobrý společník je vždy lepším naslouchačem než řečníkem. Když se společnost skládá z několika osob, vyžaduje slušnost věnovat více času poslouchání než mluvení. Neprojevujte netrpělivost, když někdo mluví o věcech, které se vás netýkají, pokuste se ztotožnit s jeho hlediskem, jeho přáním, jeho starostmi, snažte chápat a taktně se zmínit o názoru, který se od jeho příliš neodchyluje a který mu může pomoci při jeho problémech.

Naslouchat, znamená také být shovívavý k nudným a bezvýznamným věcem. Chceme-li, aby mluvící osoba vás později poslouchala, nesmíte ukazovat na její nedostatky v řeči. Musíte projevit alespoň zdvořilý úsměv při žertovném vyprávění a pouze dobrému příteli, který není nedůklivý, můžete připomenout, že jste anekdotu již dávno slyšel.

Každý člen skupiny má přispět svým podílem ke společné rozmluvě, aby účast byla vyrovnaná. Členové mají navzájem poměr hostů a hostitelů. Jak vlídný hostitel povzbuzuje a pobízí své hosty, tak má silnější jedinec podporovat v řeči slabší a plašší společnosti, aby projevili, v čem jim brání jejich ostych. Nikdo nemá užívat své převahy, aby druhého znemožnil a zdrtil, to se dříve nebo později vymstí, někdy zcela neočekávaným způsobem.

Předmět rozhovoru zcela závisí na složení společnosti. Rozmluva se bude přirozeně týkat toho, co zajímá členy a co je neuráží. Všeobecné pravidlo je, že volba předmětu bude určována místem, příležitostí a lidmi.

Mezi inteligentními a dobře vychovanými jedinci je ovšem možno vést diskusi o všech ožehavých otázkách, když debata nevykročí z akademických mezí. Jsou-li všichni přítomní nevybušných, usměvavých povah, dovedou-li rozumově zvážit každé pro i proti, může takový rozhovor být poučný a nabádavý.

Vyskytne-li se však jedinec s nespoutaným temperamentem, který chce za každou cenu uplatnit svůj názor, nebo který chce propagovat nějakou svou oblíbenou myšlenku, nepatří do skupiny rozmlouvajících, neboť by mohl vyvolat pouze rozpor a nesnáze. Jeho místo je na veřejném řečnickém, což je kapitola sama pro sebe. Dovedete-li jiskřit vtipem a humorem ve své konverzaci, odzbrojíte téměř všechno zlé citění u druhých ve skupině, neboť smích zahání předsudky. Žert proti čemukoli je zábavný pro každého i pro postiženého, je-li případný a vtipný a jestli je prostý urážek. Pokud jde o způsob vašeho rozhovoru, dbejte těchto pravidel. Neosobujte si výhradnost řeči. Dejte každému jeho podíl. Uskromněte se do té míry, aby každý měl stejnou účast v konverzaci. Když jeden ze skupiny strhuje na sebe všechnen monopol, naskytá se vtipnému členovi udělat tomu přítrž. Podaří-li se mu to neurážlivým způsobem, získá vděčnost všech ostatních, kteří trpí sobectvím mluvčího.

Je vaší povinností pěstovat příjemný hlas, kterému naslouchají se zalíbením a bez nemilých pocitů. Hrubé, drsné, chraptivé zvuky působí odpudivě. Rovněž je únavné napínat sluch a pozornost, abychom zaslechli vše, co je řečeno tichým, zastřeným hlasem, který nás nutí žádat o opakování a zdůraznění. Vyhýbejte se pokud možno dlouhé řeči o jednom předmětu, i když jej dokonale ovládáte a když jste byli požádáni o bližší vysvětlení, šetřte svými informacemi na podruhé a řečnete je tak stručně, jak jen dovedete. Vědět, kdy přestat, je snad největším darem při mluvení. To se týká zvláště anekdot a žertovných příhod. Jistě jste již trpěli všichni nemastným, neslaným vyprávěním něčeho, kdy mluvící stále obcházel smysl, který zapomněl. Nikdy si neosobujte způsob výhradně důvěrný, i když na něj máte právo. Vaším úkolem je podřídit se ostatním. Když přijde řeč na téma, o kterém víte víc než kdokoli jiný, vyjádřete své mínění rychle a prostě, pokud jste o něj požádáni. Vaše vědomosti vám dají právo na vysvětlení a přesvědčení, nikoliv na povýšenost a urážení. Nikdo nechce být převyšován vaší převahou.

Obvyklou vadou je opakování bezúčelných plochostí a frázových názorů převzatých od druhých. Bezvýznamné vyslovování navykého úsloví za každou větou působí také trapně. Někteří lidé se nemohou obejít bez neustálého opakování slov jako: poslyšte - rozumíte - co jsem to chtěl říct - vidíte - tuším - přijde na má slova - co jsem povídal - v zásadě tvrdím - a ta - no ne atd. Zrovna tak nepřijemným zvykem je odpovídat jednoslabičně, tak že je nemožno rozvinout vyrovnanou konverzaci. Lidé s takovými chybami jsou brzy vyloučeni ze skupiny,

kteřá si přeje potěšitelnou výměnou přijemných názorů. Mezi dobře známými lidmi je možná jistá dávka silných a pepřených slov a výrazů. Bylo by však nevhodné užívat téhož způsobu řeči při jídle, jako se děje na příklad mezi mediky nebo jinými lidmi otrlými pozorováním svého povolání. Zdrženlivost a slušnost projevu jsou vždy vhodné a žádoucí. Nejvíce zmatků a potíží mezi lidmi vzniká vzájemném neporozumění. To způsobuje rozbroje mezi přáteli a členy rodiny. Obvykle mají obě strany pravdu. Nedovedou však správně domyslet problémy o něž jde. Většina neshod povstává z různých výkladů téže věci. Cvičte se nejprve v jasném myšlení. Ovládejte vše, o čem přemýšlíte a určitě dříve nežli promluvíte.

Jeden moudrý muž řekl, že člověk je pouze polovicí sebe. Jeho řeč je druhou půlkou. Můžete být nejmoudřejší muž ve své obci, mající nároky na největší pocty, nedovedete-li sdělit své myšlenky druhým, nebude vaše pravá hodnota nikdy uznána a půjdete životem nežádán a nedoceněn. Vědec může učinit nejužasnější objev v dějinách vědy. Neumí-li jej však předat jiným, půjde s ním do hrobu, aby čekal na opětne neodvislé objevení. Jste polovicí a vaše vyjádření sebe je druhou polovicí, je proto nutné, abyste se snažili zdokonalit tuto druhou půlkou sebe. Ať je obor vaší činnosti jakýkoliv, budete čas od času povolán vyslovit svoje mínění. Nedovedete-li mluvit, budete nezbytně přehlížen a opomenut v udělování pocty, výhod a přátelství. Kromě toho ztratíte radost z náležitěho vyjádření své bytosti. Pro vlastní lidské potěšení, jakož i pro hmotný postup se musíte učit mluvit veřejně. Není těžké se naučit mluvit pro veřejnost. Dovedete-li mluvit k jedné osobě, potřebujete si představit, že mluvíte k ní, když řečníte k mnoha a pokračovat. Studujte své přednosti a hlavně nedostatky v řeči. Náprava se brzy dostaví. Někdy se vám může stát, že během řeči zapomenete na souvislost, že ztratíte nit, i když jste se pečlivě připravovali. Nemusí vás to zbavovat odvahy, vyléčíte se snadno z tohoto zmatku. Udělejte v okamžiku zapomnitlivosti významnou pomlku, která vždy přispěje na pomoc. Potom opakujte to, co jste předtím pověděli trochu odlišně slovy. Souvislost řeči se vám vrátí. Použití praktického smyslu vás přenesne přes všechny nesnáze, které by se mohly vyskytnout ve vašem případě. Informační řeči mohou být zařazeny do různých skupin podle účelu: 1. aby poučily, 2. aby přesvědčily, 3. aby se líbily a pobavily, 4. aby byly příjemné a přitom informovaly. Při každé řeči se vyskytuje problém, má-li být řečena nebo mluvena z patra. Obvykle je z paměti mluvená řeč silnější. Není potřeba psát řeč, není-li nebezpečí, že pro svou důležitost by mohla být nepřesně citována v novinách. Musí se však mít nárys toho, co chcete vyslovit. Je-li řeč dlouhá a složitá, mají být i poznámky obsáhlejší. Stručná a prostá řeč může být poznamenána v hlavních rysech na kousku papíru. Je však nezbytné, mít nástin řeči, abyste viděli napřed jasně kam míříte a jak si při tom budete počínat. V každé řeči prosté nebo složité je třeba mít na mysli tři části úkolu :

- A.- zahájení;
- B.- vlastní řeč;
- C.- závěr.

Vlastní řeč je nejdůležitější částí, neboť obsahuje vaše doklady a důkazy. Pořadí argumentů je téměř vždy tentýž.

1. Silná nářážka, nejlépe navazující na některý styčný bod s posluchačstvem.

2. Všechny argumenty /kromě nejpádnějšího, které si ušetříte na konec/, uspořádáme ve vzestupném pořádku.

3. Nejsilnější důvod na zakončení. Uvědomujte si stále druh lidí, kteří vás poslouchají. Pohotoví řečník, které ovládá svůj předmět, má rád na konci své řeči otázky posluchačů, aby jim mohl objasnit, čemu dobře neporozuměli. To jsou, jak vidíš, nejzákladnější pravidla

mluvení před lidmi. Nyní ještě v kostce něco o debatování. Debatování je svou podstatou více ohraničeno než veřejné mluvení. Jak jsme naznačili, může být veřejná řeč konána pro pobavení, vysvětlení nebo přesvědčení. Druhá z nich se nazývá výklad, třetí je argument, které v sobě skrývá debatování. To znamená, že debatování má vždy za účel přesvědčit posluchače, aby souhlasili s řečníkem. Obrací se spíše na dojmovost než na rozumovost. Z toho povstávají další rozdíly. Účel výkladu nikdy nepředpokládá protivníka. Vykládáte fakta, pravdu. Mluvíte bez zaujetí nebo předsudku, jako byste byl soudcem na soudné stoličce a vynášel rozsudek.

Berete za prokázané, že je pouze jedna strana otázky - pravda. Nemáte protivníka a námitek proti předkládaným faktům. To je podstatou vysvětlování nebo výkladu. Účelem debatujícího je přesvědčit posluchače, aby s ním souhlasili, že jeho hledisko je také pro ně správné a příznivé. To znamená, že musí působit na jejich citění. Proto každý prostředek, kterým je lze přesvědčit, se uplatní. Argument nemá být chladným zjištěním faktu. Jste-li dobrým debatérem, stanete se automaticky výmluvným, vložíte vášň do svého hlasu, a budete užívat citových strun, jež rozehrají srdce vašich posluchačů. Při debatování vzniká sebedůvěra a dává sebeovládání. Učí objevovat vlastní slabiny a přemáhat je. Zdokonaluje ve vyjadřování myšlenek a poskytuje důkladnou znalost projednávaného předmětu. Máte-li nedostatky, nedejte se jimi odradit. Vzpomeňte na Demosthena, nejvýmluvnějšího z Řeků, jehož vada v řeči byla tak velká, že nedovedl vyslovit srozumitelné věty. Den po dni cvičil na mořském břehu, mluvil s oblázky v ústech, až dosáhl přesné řeči a pak výmluvnosti. Můžete být zmaten a nemít úspěch poprvé a vícekrát. Nepovolte však a přijde hodina, kdy zapudíte navždy nejistotu a neúspěch. Debáty na našich kmenových schůzích byly vždy to nejkrásnější, nej přátelštější, i když jsme se někdy zle potráli. Ale to patří k věci.

V jedné debatě bylo dáno téma : "Jaký má být rover"? Bylo mnoho názorů, ten můj zde uvádím. Dalo by se to srovnat s obsahem Kiplingovi básně: "Buďte mužem, když" Ale možno i použít definici kardinála Neumana anglickým mladým mužům:

"Vyhýbá se opatrně všemu, cokoliv by se mohlo nemile nebo drsně dotknout myslí těch, s nimiž se stýká, všem názorovým sporům, nebo konfliktům citů, každému nátlaku nebo podezírání, mrzutosti nebo roztrpčení, neboť záleží na tom, aby se každý v jeho společnosti cítil příjemně a jako doma. Hledí si celé své společnosti; je laskavý k ostýchavému, vlídný k uzavřenému, shovívavý k zpozdlému; dovede si vzpomenout, ke komu mluví; vyvaruje se nevhodných narážek nebo věcí, které by mohly vzbudit něčí nevoli; zřídka kdy se nápadně účastní hovoru a nikdy není nudný. Bere na lehkou váhu úsluhu, které někomu prokazuje, a zdá se, jako by přijímá, když rozdává. Nikdy o sobě nemluví, leda z donucení, nikdy se nebrání prostým odseknutím, je hluchý k pomluvě nebo ke klepu, úzkostlivě svědomitý při posuzování pohytek u těch, kdo mu odporují, a vysvětluje si vše co nejlépe. Nikdy není nízký ani malicherný ve svých sporech, nikdy se nedomáhá nepoctivé výhody, nikdy nezaměňuje osoby nebo ostré výroky za důvody ani neodsunuje špatnost, kterou si netroufá vyslovit. Z prozíravé opatrnosti se řídí zásadou starého mudrce, že bychom se měli vždy chovat k nepříteli tak, jakoby se měl jednou stát naším přítelem. Má příliš zdravého smyslu, aby se cítil dotčen urážkami, je příliš zaměstnán lepšími věcmi, aby si pamatoval křivdy, a příliš netečný, aby k někomu choval zášť. Je trpělivý, shovívavý, rezignovaný s filozofických důvodů; snáší bolest, protože je nevyhnutelná, ztrátu svých blízkých, protože je nenahraditelná, a smrt, protože je jeho údělem. Dostane-li se do jakéhokoli sporu, jeho ukázněný rozum ho chrání před nejapnou nezdvořilostí duchů možná bystřejších, ale méně vychovaných, kteří jak tupé zbraně trhají a rozdělávají, místo aby správně řezali, kteří si pletou věc, o níž jde, plýtvají svou silou na nicnosti, špatně chápou své odpůrce a nechávají otázku ještě zapletenější, než-li se jim zdá. Může mít pravdu nebo se mýlit ve své domněnce, ale je příliš nepředpojatý, aby byl nespravedlivý; je právě tak prostodušný jako přesvědčivý a právě tak stručný jak rozhodný. Nikde nenajdeme víc upřímnosti, ohleduplnosti a štědrosti; dovede se vmyslet do ducha svých odpůrců a vysvětlit si jejich omyly. Zná slabost lidského rozumu stejně dobře jako jeho sílu, jeho rozlohu a jeho hranice. Je-li snad nevěrec, bude příliš hluboký a velkomyslný, aby zesměšňoval náboženství nebo jej potíral; je příliš moudrý, aby byl dogmatikem nebo fanatikem ve své nevěře. Má úctu k zbožnosti a náboženské horlivosti; podporuje dokonce jako úctyhodné krásné nebo užitečné i ty instituce, které neschvaluje; cítí duchovní osoby a má dosti na tom, že odmítá náboženské tajemství, aniž je napadá nebo k nim probouzí. Je přítelem náboženské snášenlivosti, a to nejen proto, že ho jeho filozofie naučila hledět nestranným okem na všechny formy víry, nýbrž také z jemnosti a jemnocitu, který je stálým průvodcem civilizace."

Přidávám však, že je tělesně zdatným, je zálesákem, horolezcem, vojákem - krátce dobrý voják republiky.

Ideálem by byl dokonalý, duševně vyvážený člověk bezvadného charakteru a všestranný sportovec.

Pro zajímavost posuďte povahy a schopnosti členů kmene a označ kolik % má každý z nich. Získáš zajímavé výsledky.

Někdo by řekl, že rover je koktejl všech možných trestí, ale koktejl je slátanina, která za nic nestojí. Není nad ušlechtilé víno. Rover - skaut je nádoba plná dobrého, životodárného nápoje. Třeba i s prostou vodou z lesní studánky, jen ne březka s pivních slivek.

Chtěl bych říci několik slov na téma, sestávající se pouze ze dvou slov, která jsem četl napsaná na jedné knize. Tato dvě slova si berou správní chlapci za pohonnou látku všech svých podniků, které se v životě odhodlali udělat.

"Půjde to", krásné heslo průkopníků, ale aby to šlo, je nutno mít určitý přehled o práci, která se má splnit a také o tom, jak jsme schopni tuto práci vykonat. Je dobře, když měsíčně, půlletně a také ročně děláme bilanci. Sedneme si někam do kouta, věnujeme chvíli jen sobě samému a pak provedeme osobní bilanci za uplynulé pracovní období. Do rubriky "má dát" napíšeme otázky 1-10, do rubriky "dal", to, co jsme udělali - odpovědi na otázky.

1. Jak jsem se v předcházející době sám zlepšil? Jak jsem zlepšil svoje výkony a čemu novému jsem se naučil?

2. Co jsem učinil pro své zabezpečení? Kolik jsem z výdělku ušetřil? Na čem závisí nejvíce můj dosavadní výdělek a co jsem podnikl pro jeho zajištění a upevnění?

3. Co se mi nezdařilo z dřívějších úmyslů a proč? Nejsem tím sám vinen? Není třeba něco dohonit a pokusit se znovu?

4. Jaký plán si uložím do budoucna? Co musím podniknout, abych jej mohl splnit?

5. Získal jsem dobrá přátelství? Zúčastnil jsem se přiměřeně společenského života ve svém okolí?

6. Nebyl jsem někdy bezbranný a nerozhodný? Liknavý a nedůsledný? Co toho bylo příčinou a jak ji začnu odstraňovat?

7. Nabídl jsem práci tam, kde ji bylo třeba a přijal jsem ji sám, když to přinášelo výhody?

8. Využil jsem náležitě svého času anebo, je třeba ho nově rozdělit? Dal jsem přednost zdravému osvěžení před lenošením?

9. Našel jsem nové úkoly, abych rozšířil okruh své působnosti a užitečnosti? Vyhledával jsem příležitosti vykonávat více než je obvyklé a řešil obtížné úkoly?

10. Uvědomil jsem si dobře, že kdo hledá bezpečnou a výnosnou existenci, musí také něco investovat do rozšíření svých znalostí a svého vzdělání? Jaký jsem si udělal plán na příští pracovní období?

Do kapesního kalendáře jsem si poznamenal, kdy je co nutno udělat v pracovním plánu. Občas vezmu do ruky "holubník" a trochu se poučím a osvěžím myšlenky. "Holubník" se skládá z lístečků, které se píší při denním běhu života, při rozmluvách, debatách, četbě novin, časopisů, knih a všemožných jiných příruček. Všude tam, kde nalezneme dobrý námět, myšlenku, poznamenuji si ji do "holubníku". Rovněž tam uschovám myšlenky, které se vynoří v běhu denního života, v tom ruchu a shonu.

Kdybychom ji nepoznamenali, často se nám ztratí a těžko ji vyhledáváme v paměti. Účelem takového "holubníku" - lístkové kartotéky, je sebrat všechno, co nelze provést ihned a co by se mohlo časem zapomenout. Žádný notes nepojme tolik myšlenek, které je možno nad to i různě přemísťovat a tříditi tak, že se časem sejde o důležitých věcech i několik různých myšlenek, jak právě "holubník". Naopak je možno lehce vyřadit náměty, které časem pozbyly pro nás důležitosti buď proto, že myšlenka byla již nějak uskutečněna, nebo i proto, že se změnilly poměry.

Kartotéka je rozdělena na různé oddíly. Každá myšlenka se poznamená na zvláštní lístek ve svém oddílu nebo pod svým heslem. Drobné notičky lze přímo vystříhnout a připevnit na lístek, který snese i různé přílohy a vzorky. Mnohé lze zařadit nikoliv pod věčné heslo, nýbrž přímo pod určité datum, "oddílový tábor v červenci", nový klubový program pro podzim (od září do listopadu). Kartotéka není nikdy velká, neboť obsahuje pouze malé lístky s nejstručnějšími poznámkami, ale dovede zabránit před zapomenutím užitečné myšlenky.

Naučte se denně zachytit jednu myšlenku - časem se každá uplatní. Vedle myšlenkového "holubníku" mějte kartotéku vystřížených článků, obrázků - takový naučný slovník ve stavu zrodu a stálého přerodu. I zde často leží věci, třeba i dlouhá léta, až vám jednoho dne nabídnou dobře svůj obsah. Čtěte hodně, ale s tužkou a lístkem v ruce. Kde najdete v knize pěkně napsané myšlenky, větu, odstavec, poznamenejte si číslo stránky na lístek a v knize udělejte malou čárku po straně textu. Takový lístek se pak vloží do knihy. A když pak něco v knize hledáte, projdete rychle napsané stránky, obsah knihy se vám osvěží a hledaná věc se rychle najde. Ve svém životě mějte tento kompas se "světovými stranami": pozorování - myšlení - práce - sebekontrola.

Další poznatek, který bude v životě stále dobře vést. Děti jsou myslitelé, dospělí jsou většinou automaty - to je tajemství celé osobní výkonnosti duševní a myšlenkové. To znamená, mít správný druh mozku. Nezávisí vůbec na školním vzdělání. Ani nezávisí na knižním učení. Závisí na rozvoji myslícího mozku.

Celé tajemství je: "Měj mozek chlapce".

Chlapec je budoucnost, my přítomnost a kniha minulost. "Slušné vychování" je znalost pravidel, jak podnítit mozek, aby neudělal to, co se nedělá, aby se třasořítkové nelekli a nebáli, že budou muset také dělat. "Slušné chování" - je heslo všech těch rozumbradů, kteří s tváří sfingy hledí s opovržením na mládež, hlásící se o práva života. Dospělí jsou slušně vychováni, aby neurazili tyto sfingy. Chlapec má ve svém programu činnost a zvědavost. Chlapec - ne měšťácký chudinka, sevřený do klece společenského chování, chce být spoluhráčem každé věci. Má úplnou sebedůvěru. Nebojí se řídit lokomotivu, parník i letadlo. Ničeho se nebojí. Chlapec je individualista. On chce sám. Je ochoten zaplatit vše za svou zábavu, dává přednost riziku před bezpečností a dobrodružností před obvyklostí. Má také strach a obavy, ale to bere jako příslušnost k podnikům, které chce vykonat. Že snad přijde boule na čele a výprask za rozbité kalhoty, to nevádí, užil si svoje. Je to kluk s činným převládajícím mozkem, který je činný - pozoruje, srovnává, vynalézá.

Musíme mít stále takový mozek, jaký má chlapec, kluk, pak poznatky, které získáváme učením budou růst. Nebudeme mít v mozku jen muzeum s vitrínkami, kde jsou uloženy vybroušené citáty, konstrukce matematických vzorců. Chlapec má ve své stolní přihrádce vetešnictví, ale z těch drátků, cívek, kuliček, ptačích per, gumíček a známek vyloví rychle to, co potřebuje a postaví vám třeba krásný kluzák, nebo elektrické vedení po celém bytě.

Všchnat, srovnávat, vynalézat. Dobrá paměť je gramofonová deska, lepší je rychle pracující lístková kartotéka, která vyloví v okamžiku heslo, pramen, kde se dozvíte další podrobnosti. Školy jsou většinou továrny na gramofonové desky. Tvárnou hmotu žáků napěchují do forem, vyrazí na nich standardní písničku "vzdělání", dají nálepkou vysvědčení a hoch je zralý pro život. Většina zůstává ležet ve skříni povolání a zahrají jen jednu písničku, když je položí na gramofon život, a to, co se naučil a co je napsáno na nálepce. Tak vypadá velká část mladých - "starých". Jsou pak staří, kteří jsou mladí a učí se po celý život a stále je něco zajímavé. Jejich deska je skoro hladká, ale hraje tisíce písniček. Ty si tam naškrábali sami.

Tož nebuďte takové jednopísničkové desky.

Nakonec jsem si prohlédl staré výpisky z projevů Baden-Powella a jeho blízkých spolupracovníků. Uvádím několik jejich myšlenek. Jako první ty Baden Powela:

"...Roveři, budoucnost skautingu svěřuji do vašich rukou. Chlapci k vám vzlhží s očekáváním. Mají poznat, že skauting je velká výchovná hra. Svět zmítaný neklidem čeká na vaši pomoc a vaši obětavost s vyhládkou na světový mír a přátelství..."

"...Míra úspěchu každého národa, státu spočívá na šíři a kvalitě výchovy jeho mládeže."

A Hubert Martin, ředitel mezinárodní skautské kanceláře řekl v roce 1938 toto:

"...skauting není jen mezinárodní, ale je mezi-národy, to značí, že je to hnutí čistě národní, typické pro každou zem, která pěstuje vlastenectví vlastní, ale má cit a pochopení pro tentýž vlastenecký cit v jiné zemi. A takové porozumění by mělo být v srdcích skautů. Jsem přesvědčen, že tímto vlastenectvím se vytváří porozumění a mír mezi národy."

Tisknu vám všem ruku Váš

Michal Kováčik

Linoryty:

Ladislav Rusek - Šaman

říše fantazie
svět dobrodružství
tajemství zapomenutého
čas hledání

ORIN

Prodej potřeb pro oddíly, kluby, osady i samotáře

dobrodružná literatura, filosofická literatura
skautské, tábornické, ochrannářské, tramské a jiné příručky
a časopisy

malonákladové a samizdatové časopisy a knihy

tábornické diplomy, pohledy a jiné tiskoviny
kroniky, deníky, zápisníky

foglarovské a skautské odznaky

zpěvníky, mapy, společenské a fantasy hry

antikvární knihy, prodejní minigalerie

koutek pro foglarovce - sběratele

tábornická výstroj a výzbroj (i komisní prodej)

junácké potřeby

též zásilkový prodej

ORIN
Křtšřová 8/188
Praha 5 - Radlice
150 00

otevřeno:

pondělí 10 - 18

úterý 7 - 19

středa 10 - 18

čtvrtek 10 - 18

CO VÁS ČEKÁ A NEMINE, JÉMINE

- podzimní číslo občasníku s přílohou obsahující deset různých příkladů roverských zkoušek
- speciál "Absolutní horizont?" věnovaný prvnímu ze základních principů skautingu - plnění povinností vůči Bohu (Pravdě a Lásce)
- speciál věnovaný vztahu člověka a přírody

JAK SI PŘEDPLATIT FONS??????????

Máte v podstatě tři možnosti. Předplatit si celou produkci Fons, nebo pouze občasníky, či jen speciální čísla. Nejmenší suma, kterou můžete poukázat je 50 Kč,-. Celá roční produkce se počítá nejvíce na 80,- Kč. Na každé zásilce najdete údaj, kolik peněz Vám z předplatného ještě zbývá. Bude-li se údaj blížit k nule, znamená to, že Vaše konto již bude vyčerpáno. Budete-li chtít dál občasník odebírat je nutno poslat další peníze. Sumu poukažte na konto: Roman Šantora, Tylova 889, 251 01 Říčany, číslo 1514131-504/0600, adresa peněžního ústavu : AGB Říčany, Masarykovo nám. 34, 251 01 Říčany. Nejlépe je poslat peníze přes jakoukoli pobočku AGB nebo přes jinou banku, samozřejmě můžete i poštovní poukázku, ale ta nás připraví o část Vámi zaslanych peněz. O zaplacení předplatného informujte redakci. Informace by měla obsahovat tyto údaje: jakou variantu chcete odebírat, rodné číslo!!! a přesnou adresu (na výpisu z banky není adresa uvedena).

TIRÁŽ

FONS: občasník roverských kursů lesních škol určený pro vůdce RS

redakční skupina: Veronika Macháčková - Berda

Roman Šantora - Bobo

Marek Bárta

kontaktní adresa: Veronika Macháčková - Berda

Nový lesík 1

162 00 Praha 6

tel: 02/35 19 107

případný fax: udejte název FONS

číslo: 02\0424224114

Počet výtisků: 600

Texty neprocházejí jazykovou úpravou.

Občasník není výdělečně činný.

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha č.j.
330/93 - NP ze dne 4.3. 1993